СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

# 20 октобар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 121 ГОД. IV | ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА | БЕОГРАД, 21 МАРТА 1947 | ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23-003 и 20-443 | ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

*У НЕДЕЉУ ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ КОНФЕРЕНЦИЈА НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА*

## Значај Конгреса Народног фронта Србије

Први конгрес Народног фронта Србије претставља толико значајан датум да ће се тек кроз низ година моћи сагледати сва његова замашност.

Најактивнији и најсвеснији претставници Народног фронта Србије, послани од народа на овај конгрес, присуствовали су излагању друга Благоја Нешковића у коме је изнесен досадашњи рад Фронта и одређени нови задаци. Поздравне речи које су упутили гости из других република, учесници у дискусији као и речи друга Кардеља ношене су истом мишљу, оснажене пуном свешћу свих делегата на конгресу: „Ове године почиње наша планска привреда, почиње наш петогодишњи план електрификације и индустријализације, чије остварење претставља предуслов за брзо остварење срећнијег живота садашњег и будућих поколења“. То су речи друга Тита од 1 јануара 1947 године и оне су дале свој жиг конгресу.

Из реферата друга Благоја Нешковића сазнали су делегати да су чланови Фронта Србије у 1946 години својим добровољним радом допринели обнови и изградњи земље у новчаној вредности око милијарду динара. Чули су да је од 900.000 чланова Фронта у новембру 1945 године порастао број на 1,900.000 приликом гласања за одборе Фронта. Сазнали су да је Фронт данас снажнији и јединственији него икада и да, уистину, претставља цео народ здружен у једну снажну вољу: да сачува тековине народноослободилачке борбе, да што пре изгради своју нову државу — срећну заједницу равноправних народа.

На конгресу је донесен Статут у чијем се првом члану каже да је Народни фронт Србије основна политичка снага, која се бори за очување и учвршћење демократских тековина народноослободилачке борбе и за изградњу Народне Републике Србије у Федеративној Народној Републици Југославији. Те нас речи обавезују на обухватање свих поштених грађана у редове Фронта, на подизање свести, на чување братства и јединства српског народа и народних мањина у нашој републици Србији и на продубљивање братства међу народима Југославије, словенским народима на челу са Совјетским Савезом и свим слободољубивим народима човечанства. Први члан Статута позива нас да се мобилишемо у раду око помоћи народној власти у извођењу петогодишњег плана који има од наше земље да створи напредну и богату земљу. Он нас обавезује и на будност према непријатељу.

Тај исти члан гласи на почетку: „Народни фронт Србије је створен у току ослободилачког рата, као основна сила, која је покретала широке народне слојеве у борбу за народно ослобођење“. Од ослобођења Народни фронт је лечио ране које су нашим народима нанесене у току окупације и поставио нове темеље наше народне државе, а данас Народни фронт има задатак да мобилише све што је родољубиво и поштено за стварање онакве државе за какву су гинули стотине хиљада најбољих међу најбољима. Од заостале државе која лако постаје плен империјалистичких освајача има да настане моћна и напредна земља која ће бити способна да чува своју независност од спољних нападача а својим народима да пружи срећан живот. Наш петогодишњи план претставља огроман подухват који ће захтевати од нас пуни напон снаге

Наша борба дала нам је слободу, наш петогодишњи план учврстиће темеље слободе и осигурати нашу независност.

У реферату друга Благоја Нешковића има читав низ примера како ћемо и на чему окупити масе народа за изградњу земље. Синдикати, омладина, АФЖ имају одређене велике задатке, али исто тако и они и сви слојеви града и села могу да се окупе око блиских задатака, који су им познати и често изгледају незнатни, а када се свуда, у целој земљи приступи њиховом остварењу, онда то има огроман учинак који ће дати нашој земљи лик уређеног врта и моћне ковачнице новог живота.

На конгресу су истакнути многи наши пропусти у организацији и раду. Неки од њих већ су поправљени, а друге треба да исправимо у даљем раду. „Радни састанци за побољшање рада, а не конференцијашење“ — каже друг Благоје Нешковић. Како у предузећима тако и на свим нашим састанцима треба да погледамо шта смо учинили и шта можемо још учинити за лепши и срећнији живот наших народа. Што стварније, што усавршеније, у тежњи да се увек иде напред, треба се саветовати, погледати истини у очи, оценити могућности и без много приче приступити раду.

Ново организовање основних јединица у Београду даје нам изгледа за побољшање нашег рада. Велики број активиста, који су показали одличне резултате у раду, успеће да мобилише народ Београда у борби за остварење задатака који пред нама стоје.

Не губимо никада из вида да све наше снаге треба посветити за остварење плана. „А када наше највише руководство поставља прелаз на план, онда то значи да за то постоје сви објективни услови и да је на свим органима власти, на свим организацијама Народног фронта да се боре, упорно, непрекидно, неуморно за остварење плана“, каже се у реферату друга Благоја Нешковића.

Друг Кардељ поздрављајући конгрес рекао је: „Управо зато и треба да буде борба за остварење плана права општенародна борба. Зато она и треба да захвати сваки кутић наше земље и све секторе нашег живота. Сваки појединац и честити грађанин ове земље треба да постане свестан борац за испуњење плана. Тиме је уствари означена сва важност овог конгреса“. Ове речи дочекали су делегати бурним аплаузом, што значи да је народ Србије примио борбу за план и он ће је добити.

Слободарски и радни Београд очекују велики задаци. Народни фронт Београда приступа овом великом задатку и као главни град даће све од себе за срећнији живот нашег народа.

*Сретен СТОЈАНОВИЋ*

## ТРЕБА ОДМАХ ПРИСТУПИТИ ИЗРАДИ ПЛАНОВА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ГОДИШЊЕГ ОДМОРА

Плаћени годишњи одмор за радничку класу Југославије је новост, ствар за коју смо се борили, али смо били свесни да то под капитализмом нећемо остварити. Били смо ипак уверени да ће ти захтеви радничке класе бити остварени, али да ће тако брзо бити остварени то нисмо могли очекивати. Та велика победа радничке класе дошла је као резултат победа наших народа над спољним и унутрашњим непријатељима у ослободилачком рату и у обнови и изградњи наше земље.

И у ранијим ратовима су се људи борили (на пр. у ратовима против Турака и у Првом светском рату) и давали огромне жртве, побеђивали у ратовима, после рата радили и обнављали ратом опустошено, али између ранијих победа и ове, коју смо у овом ослободилачком рату извојевали, постоји огромна разлика. У овом рату, народ се борио без владе и владајућих. Створили смо нову — народну власт, која нам је гаранција да ћемо очувати оно што смо извојевали и она нам омогућује даљи развитак. Данас се не поставља више питање: „шта ће нам власт дати“, него колико смо урадили, толико имамо, колико ћемо више и боље урадити, толико ћемо више имати. Наша власт јесте наше руководство у новим победама на пољу подизања економске моћи наше земље, чувар мира и сигурности наше земље и она нас води ка све већем благостању, ка лепшем животу. Радничка класа својим залагањем на испуњавању петогодишњег државног плана, својом будношћу у чувању народне имовине, својим ударничким радом, допринеће и треба да буде ударна снага нашег народа за остварење једне нове огромне историске победе нашег народа — индустријализације и електрификације наше земље.

Први пут у историји наше земље радник може да рачуна да сваке године може добити плаћени одмор, који му је законом осигуран.

После доношења уредбе о плаћеном годишњем одмору, од 12 јула 1946 године, предузет је читав низ мера народних власти и наших синдиката да се омогући радницима и намештеницима да свој годишњи одмор правилно и добро искористе. Синдикати су добили у разним местима наше земље зграде и хотеле, које су оспособили за одмаралишта. Бање и планински предели, где су раније могли да оду само богати људи, данас служе за радничка одмаралишта.

У прошлој години велики број радника и намештеника користио је свој одмор у одмаралиштима организованим од синдиката, иако у прошлој години нисмо имали довољан број места. У овој години имамо више зграда и одмаралишта су још боље организована и снабдевена, тако да ће она у приличној мери пружити задовољство и одмор. Но, поред тога, одмаралишта неће моћи примити све раднике и намештенике. Због тога је нужно да свака синдикална подружница на време размотри, заједно са управом предузећа, када ко треба да иде на одмор. Када је овај план направљен, нужно је разговарати са сваким човеком појединачно и видети његове жеље и намере у вези годишњег одмора. Исто тако треба се саветовати и са лекаром и чути за сваког човека мишљење лекара где и када ко треба да користи годишњи одмор и колико год је то могуће, узети у обзир жеље самих радника и мишљење лекара и то саобразити са могућностима и потребама предузећа или установе. На основу свега тога, управни одбор подружнице и управа предузећа, треба да направе дефинитиван план, с којим онда треба упознати све људе или преко конференције, или што ће се истаћи на видно место да сви могу прочитати и упознати се с њим. Онима, чије личне жеље нису из објективних разлога прихваћене треба то образложити.

Ова брига управног одбора подружнице и управе предузећа о коришћењу годишњег одмора нужна је због тога, **да би се могао направити такав распоред да сви користе годишњи одмор а да због тога не трпи производња.**

Према одлуци Четвртог пленума Централног одбора наших синдиката, од 1 марта ове године основани су фондови за одмор и одмаралиште. У тај фонд иде 10% од бруто чланарине. Према томе управни одбор подружнице треба да направи план, према прорачуну колико ће и када новаца у фонду имати, кога ће од својих чланова новчано помоћи када иде на одмор. Треба узети у обзир другове који су заслужни због свог залагања у производњи и у синдикалном раду, а оптерећени су издржавањем своје породице. Нарочито заслужне другове, који су својим залагањем постали ударници и као ударници настојали да своје знање и искуство пренесу на друге, који су се залагали за бољу организацију посла и рационализацију, који су чували своје машине и алате — треба предвидети и предложити за бесплатан боравак у одмаралиштима. За неке од њих треба трошкове у одмаралишту да плати управа предузећа на рачун фонда руководства. Неке од њих предложити месном одбору синдиката, да буду упућени на бесплатан боравак у одмаралишту на рачун синдиката. Код ових предлога нужно је дати потребна објашњења ради чега се предлаже, односно на основу каквих заслуга. Оне другове који су заслужни а здравствено слабији предложити за дужи одмор.

Ако направимо правилан распоред и план за коришћење годишњег одмора у овој години неће од тога трпети производња, а ипак ће скоро сви људи моћи ићи на годишњи одмор. Код прављења плана, ако се за сваки случај посаветујемо са људима и лекаром и пошаљемо их онда и тамо где је према њиховом здравственом стању и расположењу најпотребније, годишњи одмор ће служити у пуној мери за одржање здравља наших радних људи и тиме повећати још више већ постојећи радни елан у нашим предузећима и установама.

*Срђа ЈАНКЕС*

*НАЈАКТУЕЛНИЈИ ПРОБЛЕМИ БЕОГРАДСКИХ ГРАЂЕВИНСКИХ ПРЕДУЗЕЋА*

## Како да се постигну што већи успеси

### *у новој грађевинској сезони*

Пред управе грађевинских предузећа Београда, са почетком нове радне сезоне, поставља се низ проблема од чијег правилног решења зависи успех изградње предвиђених објеката и правилно, несметано пословање у сезони грађења. Али од свих проблема својом актуелношћу специјално се издвајају питања смештаја грађевинских радника, прехране, добаве људства и материјала.

Обим предвиђених грађевинских радова у овој години биће већи него икада раније. Број упослених радника могао би да премаши у јеку сезоне 15.000 људи. У самом Београду све раднике немогуће је набавити, јер свега 3.500 радника грађевинске струке живи у Београду. То претставља свега 17% од укупног броја потребних радника. Питање радника решило би се на тај начин што би велики број радника, који чека запослење, дошао из унутрашњости. С обзиром на то да ће и у унутрашњости бити предузети обимни грађевински радови, за потребе Београда, тек уз највеће напоре управа грађевинских предузећа, моћи ће да се осигура потребан број стручњака грађевинаца. Због тога је потребно да се мобилишу радници из других струка, у којима нема довољно послова, за грађевинске радове. Главно подручје са кога ће београдска грађевинска предузећа да црпу радну снагу јесте сам Београд.

Правилно предвиђајући недостатак довољног броја стручних грађевинских радника многа грађевинска предузећа Београда још у току зиме предузела су мере да оспособе кадрове, оснивајући многе курсеве. Међутим, због слабог одзива, на курсевима је до сада оспособљен мали број грађевинских радника. Курсевима је било обухваћено свега 350 људи. При томе је важно забележити чињеницу да је од ученика у привреди курсеве похађало свега 29 ученика, од којих је само један учио зидарски занат. Овако мали број објашњава се тиме што родитељи још увек имају погрешно мишљење о грађевинарству, не увиђајући од коликог је значаја оно за изградњу земље. Сезонски облик посла умногоме је утицао на родитеље који су радије остављали своју децу без посла не дозвољавајући им да уче грађевинске занате.

Неопходно је потребно да се поведе што шира агитација међу омладинцима за ступање у грађевинску струку, која у нашој земљи има велику будућност, у којој рад више неће бити, благодарећи новој организацији посла, сезонски, и у којој ће плате да буду изједначене са платама у осталој индустрији.

Проблем смештаја биће делимично решен на тај начин што су добијене инвестиције од 30 милиона динара за градњу просторија у којима ће становати грађевински радници који буду дошли из унутрашњости. Од целе ове суме моћи ће да се сагради станови за око 3000 радника. Међутим, тај број просторија ниуколико неће моћи да задовољи све потребе, и грађевинска предузећа мораће и сама да поведу већу бригу око смештаја радника, решавајући тај проблем на најбоље могуће начине.

За што боље обављање послова потребно је да грађевинска предузећа исто тако организују прехрану радника које ће запослити. Извршни народни одбор града Београда учиниће све да се техничке тешкоће при добијању карата за снабдевање отклоне, а на задругама и државним трговачким предузећима лежи задатак да организују што боље снабдевање радника на самим градилиштима.

Да би био осигуран материјал за обимне радове који се предузимају, фабрике и предузећа која производе грађевински материјал морају да појачају рад, омогућивши да, поред помањкања материјала које се осећа свуда, грађевинска предузећа могу нормално да обављају своје послове.

Узимајући у обзир све тешкоће и знајући добро какву улогу треба да одиграју грађевински радници у великом периоду електрификације и индустријализације земље, управе предузећа морају да посвете питању оспособљавања младих кадрова особиту пажњу, организујући на самим градилиштима већи број курсева за стручно усавршавање и утичући својом правилном политиком према радницима да се норме које буду прописане од Привредног савета, испуњавају и премашују, чиме ће се омогућити да се радови завршавају на време и поред тога што радна снага недостаје.

У великој грађевинској сезони синдикати ће морати да приме на себе велики део терета при организовању такмичења и оспособљавању младих стручних кадрова. Сарадња између управа предузећа и управних одбора синдикалних подружница биће неопходна на градилиштима. Синдикати такође треба да потпомогну правилно постављање и увођење рада по норми на градилиштима помажући управама предузећа при овоме послу.

Да би се распоред грађевинских кадрова што боље извршио, потребно је да предузећа радну снагу траже само преко Посредништва рада. На тај начин би била омогућена правилна евиденција и спречено запославање радника без знања синдиката и без пријављивања Заводу за социјално осигурање.

При овим пословима такмичењу на градилиштима треба посветити достојну пажњу, јер само кроз такмичење, радно такмичење, моћи ће да се обаве велики задаци који стоје пред нашим грађевинским радницима.

## Под другим покровитељством

**ФРАНКО: — Видите, драги доне, да је за нас било сасвим свеједно ко ће победити —**

У периоду планског привређивања Народни фронт преко својих чланова треба да обави крупне и обимне радове за што брже остварење државног привредног плана и за испуњење обавеза из сопственог плана

# Будући задаци Народног фронта

(ИЗ РЕФЕРАТА ДР БЛАГОЈА НЕШКОВИЋА)

Едвард Кардељ
потпретседник Владе ФНРЈ

Будућа делатност Народног фронта има моћан ослонац у резултатима рада у 1946 години.

Народни фронт је ушао у 1947 годину по броју чланова као вишемилионска организација са морално-политички јединственим редовима, са прилично чврстом организацијом, са великим бројем кадрова, искусних у борби за заштиту и спровођење програма и статута Народног фронта.

Народни фронт мора и даље да се бори за спровођење програма и статута, за све оне тековине народне борбе од 1941 године до данас. Дакле, политички задаци Народног фронта остају и даље врло актуелни, а тежиште рада мора да буде на привредним питањима. Управо, баш у борби за спровођење привредних задатака плана, Народни фронт ће водити борбу и за све своје политичке задатке, јер наш план електрификације и индустријализације није одвојен од политичких проблема, већ напротив остварење плана јесте најмоћнија и једино могућа трајна гаранција свих тековина нашег народа и његове славне борбе. За разлику од прошле, у овој години привредни задаци су много опсежнији.

„...У 1946 години ми морамо створити предуслове, морамо ударити чврсте темеље, морамо имати јасне перспективе и приступити планској народној привреди". (Тито, 1 јануара 1946 год.).

Ове мудре речи друга Тита остварили су се. У 1946 години створени су сви предуслови за прелаз на план.

„Ове године почиње наша планска привреда, почиње наш петогодишњи план електрификације и индустријализације, чије остварење претставља предуслов за брзо остварење срећнијег живота садашњег и будућих поколења". (Тито, 1 јануара 1947 год.).

Наше народне масе су прихватиле позив друга Тита у 1946 години и извршиле припреме за прелаз на план електрификације и индустријализације.

Иако радови обнове у 1946 години нису таквих размера као што ће бити радови у овој години у остварењу задатака прве планске године, ипак ти радови показују какве се снаге крију у народним масама и на шта су све оне спремне када је у питању њихова будућност, будућност наше домовине.

На позив друга Тита, народне масе, радништво, сељаштво и народна интелигенција, омладина и жене, показали су чуда од сналажљивости у савлађивању препрека у радовима и невероватну иницијативу. Зато ми улазимо у прву планску годину са пуно самопоуздања.

## Чланови Народног фронта морају бити свесни огромног значаја прелаза на планску привреду

**Сви чланови Народног фронта и све његове организације морају бити свесни огромног значаја прелаза на план електрификације и индустријализације.**

Имајте непрестано на уму, другови, речи друга Тита да од остварења плана електрификације и индустријализације зависи „остварење предуслова за брзо остварење срећнијег живота садашњег и будућих поколења".

Имајте на уму, да од тога зависи хоће ли се или не створити услови за ликвидацију вековне економске заосталости наше земље; да од тога зависи ликвидација сваке основе за експлоатацију човека човеком; да остварење плана огромно повећава богатства наше земље; да остварење плана учвршћује независност наше земље и јача њену одбранбену моћ.

Какве ће се промене десити у нашој земљи за пет година електрификације и индустријализације?

Изнећу неколико података, из нацрта петогодишњег плана онако како то нацрт предвиђа, што не значи да мора до краја да остане апсолутно тачно тако, али свакако даје у главним цртама слику обимности плана:

После остварења петогодишњег плана наша земља ће имати око 4 пута више електричне енергије него данас.

После остварења петогодишњег плана укупна вредност производње индустрије у ФНРЈ повећаће се за 100% у односу према 1947 години, на територији Н. Р. Србије повећаће се за 272%, а на једног становника за 250%.

Од укупне вредности производње индустрије ФНР Југославије на Н. Р. Србију отпада 33%.

Није потребно да наглашавам овај напредак у индустрији. Значи да ће исто тако напредовати и друге привредне делатности, нарочито пољопривреда.

То је, другови, план. Треба сматрати као велики успех што ће наше савезно државно и политичко руководство успети да постави прелаз на петогодишњи план после непуне две године од свршетка ратних операција. То говори о мудрој политици нашег савезног руководства на челу са другом Титом. А када наше највише руководство поставља прелаз на план, онда то значи да за то постоје сви објективни услови и да је на свим органима власти, на свим организацијама Народног фронта, да се боре, упорно, непрекидно, неуморно за остварење плана.

Опасне су, према томе, илузије, по којима испада да је довољно имати план и да ће се он сам по себи остварити.

Напротив, кад се има план, треба се борити да се он оствари.

Остварење петогодишњег плана електрификације и индустријализације, који ће Савезна влада поднети ускоро Народној скупштини, тражи огромне напоре свих грађана наше земље, а нарочито чланова Народног фронта. Али, ма колико да су велики ти напори, они не превазилазе ону границу, до које наше народне масе могу лако да дођу, на шта су оне и спремне, што су доказале у прошлој години.

У коме правцу треба да се креће рад радних маса?

Пре свега, као обавезно треба поставити да се сви планови на време свршавају, да се то време чак скраћује, а сам план превазилази. Према томе, треба знати: да ће се годишњи и петогодишњи план остварити, ако буду остварени дневни производни задаци у одређеним гранама привреде, а у неким чак и производни задаци за сваки сат.

Са остварењем плана је уско повезано остварење фонда акумулације који одређује савезна и републиканска влада. Фонд акумулације — то су финансиска средства којима се финансирају сви радови по плану електрификације и индустријализације.

Зато је света дужност свих људи који раде у производњи, трговини, администрацији: да се смањују трошкови производње и промета производа, да се повећава продуктивност рада, да се на време убирају финансиска средства.

Даље, за остварење плана електрификације и индустријализације, неопходно је да се засеју све обрадиве површине и да се повећају, и то житарицама, индустриским културама, поврћем и сточном храном, да се повећа број стоке и живине.

А исто тако је јасно да радне масе треба да буду на време снабдевене животним потребама, што значи да произвођачи морају да извршавају своје обавезе према држави. Даље, неопходно је да се спроведе максимална штедња свих сировина за индустрију и да се искористе сва средства за повећавање акумулације, да се спроведе максимална рационализација средстава за живот.

## Први задатак: упорна борба за испуњење државног, савезног и републиканског плана

Према томе, **први, основни задатак Народног фронта јесте: упорна борба за испуњење државног, савезног и републиканског годишњег, односно петогодишњег плана електрификације и индустријализације.**

Од свих организација, које сачињавају Народни фронт — синдикати треба да изврше

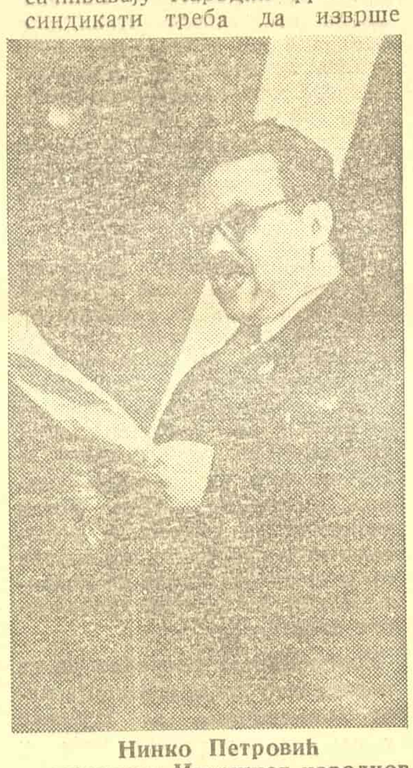

Нинко Петровић
претседник Извршног народног одбора Београда

најважније задатке. Они треба да допринесу повећавању продуктивности рада, повећању радне дисциплине, побољшању квалитета, да омогуће максималну уштеду у материјалу, да помогну обучавање нових кадрова, и њихово стручно усавршавање, да омогуће евиденцију и контролу.

Зато свака организација и сваки синдикални форум треба да буде до максимума заинтересован за стање и рад у предузећима, да будно прати испуњавање дневних задатака.

Синдикати треба да правилно организују такмичење, али не оно унакажено и бесмислено као што се дешава у административним установама, него да се боре за реалне норме, да помажу ударнике и новаторе.

Основна масовна форма рада синдикалних организација, која служи као средство за испуњавање постављених задатака, јесу радни састанци, производна саветовања, на којима ће се претресати какво је стање производње у предузећу и како га побољшати.

Дакле, радни састанци за побољшање рада, а не „конференцијашење" — то је основна форма рада синдикалних организација.

Запамтите добро речи друга Тита:

„Мање разних прослава и бесплодних састанака, више рада". (Тито, 1 јануара 1946 год.).

И даље, друг Тито каже:

„Разни састанци и конференције не смеју бити сами себи циљ, већ морају имати производни карактер, карактер саветовања, како ће се што боље и брже извршити и остварити извесне задаће које стоје пред нама". (Тито, 1 јануара 1946 год.).

Овим мудрим речима друга Тита, нашег учитеља и вође, мислим да више нису потребни ма какви коментари.

Испуњење плана електрификације и индустријализације поставља и пред остале организације Народног фронта да унесу више планског рада, да преузму што више реалних обавеза, да буду што борбеније и активније у испуњењу тих планова — обавеза.

Нека нам буде светли пример борбености и часног испуњавања својих обавеза наша омладинска организација, која је поред низа крупних радова изградила у 1946 години Омладинску пругу Брчко—Бановићи.

Нека Народни фронт Србије и ове године пошаље своје најбоље синове, своју омладину на изградњу пруге Шамац — Сарајево, на ту ковачницу нових људи, кадрова.

Имајте пред очима, другови, речи друга Тита: Народни фронт „јесте борбени фронт и што буде борбенији и што буде активнији, то ће бити бржи процес изградње наше земље, то ће бити брже крунисане наше тежње, за којима су наши народи ишли". (Тито: речи на Првом конгресу НФ-а Југославије).

Потпуно је правилно што су наша окружна и среска руководства Народног фронта, унела у свој план изградње и обавезе да ће дати одређени радни учинак у овој години, на објектима савезног и републиканског значаја, пројектованим на њиховој територији.

То је, другови, доказ да су наше фронтовске организације озбиљно пришле послу, то нам у многоме обећава да ће оне све те обавезе испунити као што и доликује борбеним и активним организацијама нашег народа. То исто треба да учине и оне организације Народног фронта које то досад нису учиниле, нарочито организације у Војводини и Косову и Метохији.

Теренске организације Народног фронта, (сеоске, месне, рејонске, среске) као и организације Народне омладине и Антифашистичког фронта жена, у духу борбе за спровођење савезног и републиканског плана, морају много, много више него досад да помогну органима народне власти у њиховом раду. Нарочито је потребна помоћ у откупу пољопривредних продуката, у сетви, жетви, у производњи грађевинског материјала и у извођењу грађевинских радова.

Све фронтовске организације морају да укажу велику помоћ свим државним органима и привредним организацијама на њиховој територији, јер баш грађевинска делатност има видно место у плану електрификације и индустријализације, а грађевинска делатност је зависна од месних извора грађевинског материјала, као и од расположиве радне снаге. Схватите, другови, ово као необично важно и уложите све

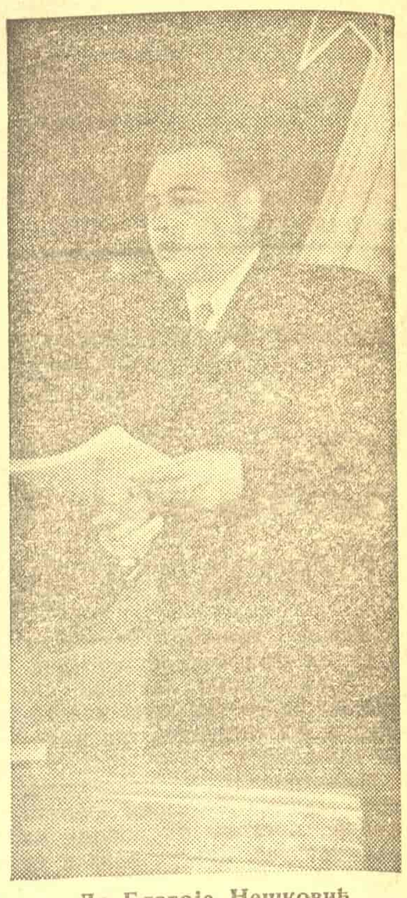

Др Благоје Нешковић
претседник Владе Народне Републике Србије

напоре да наша грађевинска делатност тече без застоја.

Даље, потребна је политичка помоћ за борбу против реакције на селу која покушава да отежава наше напоре обнове и изградње. Читав досадашњи откуп, сетва, жетва, као и проведени избори за савезну и републиканску Скупштину, показали су да су основне масе сељаштва, сиромашни и средњи сељаци, чврсто на страни народне власти и Народног фронта.

Нарочито јасно су то показали избори за одборе и делегате Народног фронта на селу, који су вршени 2 и 9 марта о. г. Али један део сеоске реакције, по правилу су то најимућнији сеоски становници, упорно се опире свим мерама власти, а нарочито избегава извршење својих обавеза према држави у предавању обавезних испорука жита. Није редак случај да уништавају жито.

Никакве сумње нема да ове реакционаре на селу потстрекавају и дају им моралну (тачније: неморалну) подршку, исти такви отворени или прикривени реакционари из градова.

Дужност је свих одбора Фронта, нарочито руководећих, да очисте из своје средине и разобличе такве дволичњаке, као и да се боре против тих градских коловођа реакције на селу.

На свим овим пословима народна власт очекује велику помоћ од свих чланова Народног фронта, од чланова и руководстава Народне омладине и АФЖ-а.

## Други задатак: стварање сопственог локалног плана и његово извођење

Не треба се, другови, занети постигнутим успесима, тако да се заборави на садашњост и будућност Треба очекивати да ће наша народна власт имати масу тешкоћа. Потребна је здрава самокритика у редовима Народног фронта, на коју нас стално упућује друг Тито, па да се отклоне многе слабости, грешке и недостаци.

Без здраве критике и самокритике, тешко је често открити непријатеља, саботера, често је немогуће разликовати добронамерног а неспособног од злонамерног а способног.

Не смемо бити небудни већ треба да будемо спремни да дочекујемо сваки злочиначки покушај појединаца и да га онемогућимо у самом почетку.

•

Ма да је овај први задатак Народног фронта — помоћ за остварење савезног и републиканског плана електрификације и индустријализације — основни, ипак то није све што народне масе могу да даду, то није све на шта су оне спремне.

Поред учествовања Народног фронта у остварењу савезног и републиканског плана, остају још велике снаге које су спремне да раде, а које по самој својој природи, не могу да се ангажују на другој страни сем локалних радова било државних било „фронтовских". Разуме се да ће све месне организације Народног фронта концентрисати све своје силе на обављању свих државних радова који се врше на територији њихових места, али поред тога остаје још доста снага да се организују и сопствени — фронтовски радови у оквиру појединих места.

Електрификација и индустријализација изменће нашу економску и уопште друштвену стварност из основа.

Али постоје безброј проблема, појава, стања на чије мењање електрификација и индустријализација, или не утичу непосредно, директно, или ако то чине, те се промене неће саме по себи извршити, већ је потребно организовати њихово мењање.

Шта више, често ће њихово мењање олакшати искоришћавање резултата електрификације и индустријализације.

Ради се, другови, о општој друштвеној, о економској и културној заосталости града и села, нарочито села, о оним обичајима, навикама, сујеверјима, предрасудама у области привреде, просвете и културе, здравља и хигијене итд. А снаге народних маса, које су на расположењу у локалним сразмерама Народном фронту огромно много могу да утичу на измену свега тога.

Према томе, **други задатак Народног фронта: стварање сопственог, локалног плана уређења и изградње и борба за његово спровођење сопственим средствима.**

Разуме се, да се ти локални планови праве заједно са планом учествовања у државним радовима, као и то да пре свега треба извршавати државне планове па онда (што значи и истовремено) сопствене.

Потребно је да све организације Фронта исто тако унесу у своје планове онај део о-

*(Наставак на трећој страни)*

## Недовољно јасно

*Немогуће је дефинисати која фабрика спада у мирну а која у ратну индустрију...*
(Из говора г. Бевина на Московској конференцији)

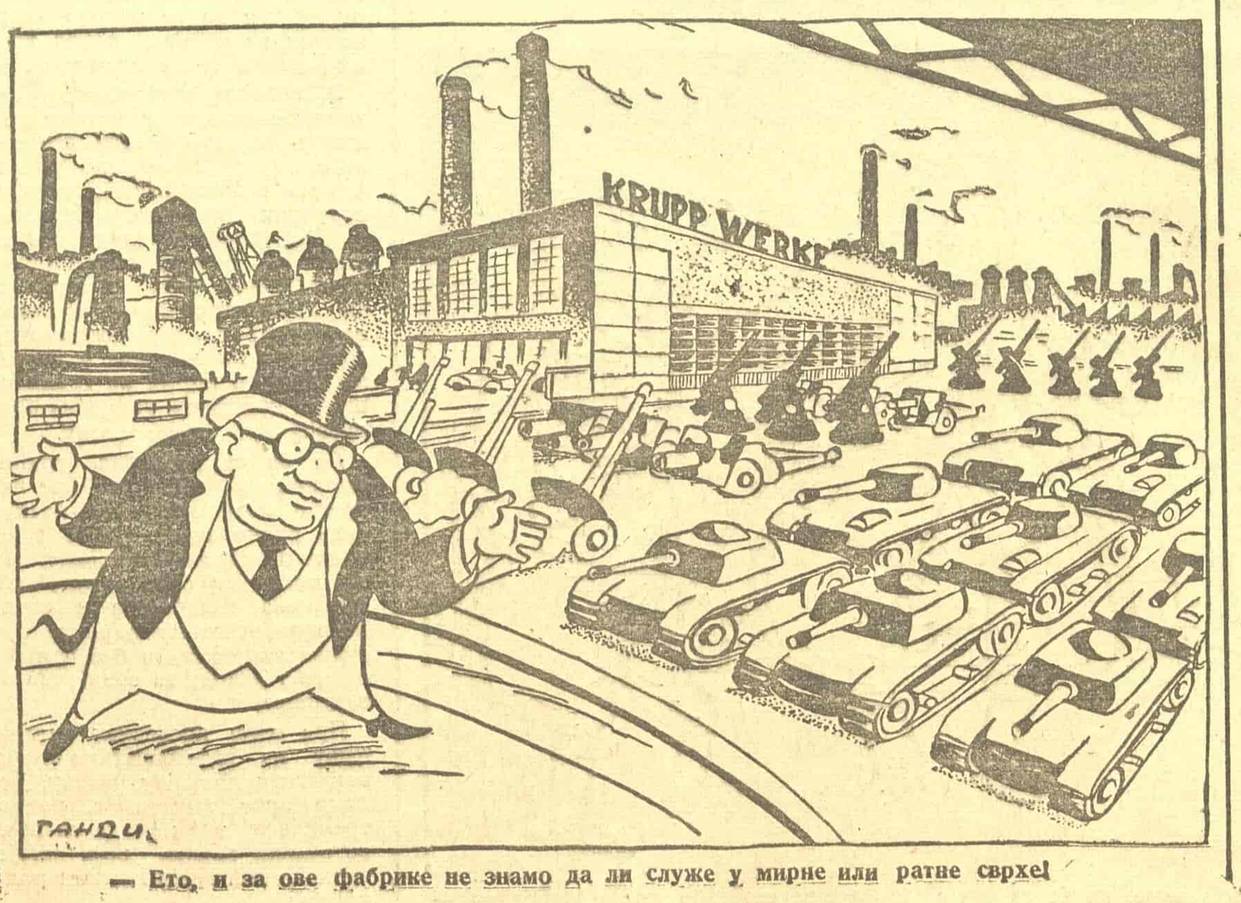


— Ето, и за ове фабрике не знамо да ли служе у мирне или ратне сврхе!

*(Наставак са друге стране)*

бавеза према државним радовима на својој територији и да ти радови буду саставни део са „приоритетом“ у целокупном њиховом плану.

Ма колико да су различити услови у појединим крајевима ипак има проблема који су заједнички за сва места или бар за групе места.

Дозволите да наведем неке од њих:

Помоћ у обради и сетви инокосним породицама: ратних инвалида, ратних удовица, ратних сирочади, жртава фашистичког терора и других страдалника у рату.

То је повећање обрадивих површина.

Пречишћавање (тријерисање и запрашивање семена).

Акција за подизање простих ђубришта, скупљање, неговање и разумна употреба ђубрива.

Само спровођењем ових мера према плану Министарства пољопривреде Србије, повећао би се допринос житарица за преко 10 до 15.000 вагона

...Организације Народног фронта могу много да помогну нашем шумарству нарочито у заштити и чувању шума, — ту спада а) борба против бесправне горосече; б) спречити испаше на новопошумљеним површинама и у оним шумама где се паша из шумско-узгојних разлога не може дозволити; в) организовати службу за борбу против шумских пожара и инсекатских навала — а поред тога могу да помогну у пошумљавању голети.

У социјалном старању народно-фронтовске организације треба да посвете највећу бригу „колонизованој“ деци, беспризорној деци;

у организацији летовалишта за децу, у помоћи ратним инвалидима и породицама погинулих бораца;

у помоћи породицама чији се храниоци налазе на отслужењу сталног кадра у ЈА;

у помоћи народним властима за правилно искоришћавање расположивих станова.

У трговини и снабдевању народно-фронтовске организације треба да пруже пуну помоћ у откупу пољопривредних производа, у контрахирању које треба да се постави на најширу основу и да обухвати све области и рејоне;

да помогну у раду нашим задругама;

у борби против шпекулације и црне берзе;

у развијању будности ка рационалном трошењу рационираве робе;

у борби против расипања и неправилног снабдевања;

у будној контроли против свих неправилности, крађа и злоупотреба у трговачким предузећима;

у проналажењу локалних извора робе и у покретању свих облика локалне радиности;

у развијању живљег промета између села и града;

у правилном распореду трговачке мреже.

Народно-фронтовске организације могу да помогну у упознавању нашег народа са рударским богатством наше земље;

у развијању љубави према нашим рудницима;

у пуном ангажовању да се реши питање квалификоване радне снаге на рудницима;

у развијању љубави код наших средњошколаца за студирањем рударских наука;

у пуном залагању за редовно долажење на посао у руднику од стране сељака-рудара;

у највећој бризи и помоћи рударима у погледу снабдевања најнеопходнијим средствима за живот.

Народни фронт треба да развије широку акцију за суделовање народних маса у убирању државних прихода.

У извршењу државних расхода потребно је да сви чланови Народног фронта (у установама, надлештвима, инвестиционој изградњи) развијају будност и не дозволе да се народни новац расипа и издаје на непотребно.

Да се утиче на задруге и разне организације да не држе новац у касама и фијокама већ у банци и да се развије широка агитација да сваки појединац даје новац на штедњу.

Народни фронт треба да се ангажује у уређењу путева и улица у месту, у просецању нових путева, у изградњи мањих пропуста и мостова.

У чишћењу јаркова и одводњавању. У уређењу река.

У мелиорацији земљишта — изградња насипа, канала.

У борби за добру и хигијенску сеоску кућу, за увођење бољих пећи.

У борби против блата и беспућа (израда тротоара у сеоским улицама и стаза по дворишту).

Народно-фронтовске организације треба да мобилишу радну снагу на оправци основних школа и гимназија у селима и градовима.

Да воде што већу бригу о ђачким интернатима и да им указују сваку помоћ у снабдевању.

Да раде на стварању ђачких кухиња при свакој школи у селу, које су се показале као најбоље средство за решавање проблема непохађања основне школе великог броја деце, нарочито сеоске (у нашој Републици неуредно похађа основну школу око 80.000 деце дорасле за школу).

Народни фронт треба да се бори против непохађања основне школе, јер на тај начин одуговлачимо питање неписмености. У 1947/48 потпуно ликвидирати тај проблем свуда где за то постоје услови: школа и учитељ. Организовати превожење деце зими, наизменце, превозним средствима свих оних који их имају. Борити се против конзерватизма у односу на женску децу коју родитељи не шаљу у школу.

Испуњавати сваке године план Министарства просвете о ликвидацији неписмености.

Помагати путем родитељских састанака и саветовања напоре просветних органа и просветних радника да се побољша успех у школама и омладина васпита у стваралачком, конструктивном и патриотском духу. Не дозволити да се васпитни систем у школама и у породици размимоилазе.

Организовати културни живот широких народних слојева. Стварати домове културе у сваком граду и варошици и у сваком селу где се то може разграничавајући културни живот по свим секторима; организовати систематска предавања из свих области науке и друштвеног живота.

Створити у сваком селу књижницу и читаоницу, снабдевајући је књигама и брошурама које ће проширивати знања широких радних слојева за испуњење задатака које привредни план поставља пред нас.

Организовати правилно растурање штампе до најмањег села.

Омогућити радницима што више стручног знања путем разних течајева, како би расла продуктивност њиховог рада.

Помоћи организовање домаћичких и других, пчеларских, пољопривредних течајева међу сеоским женама, да би оне својом делатношћу доприносиле развоју пољопривреде и испуњавању привредног плана, а исто тако и културном подизању села.

Помоћи да физичко васпитање омладине постане масовно а организовање фискултурног живота, игралишта и других потреба да буде посебна брига наших организација јер је физичко васпитање омладине саставни елеменат правилног целокупног васпитања.

Народно-фронтовске организације треба да раде на уређивању дворишта и прилаза сеоских кућа: насипање шљунком, каменом или циглом прилаза кући и зградама. Да ограђују дворишта око кућа.

Народни фронт треба да води борбу за здраву пијаћу воду. Да се оправе све постојеће чесме и очисте канали за отицање воде, да се калдрмишу приступи чесми. Да се уреде извори, кладенци и стублине и да постану извори здраве воде. Да се организује хигијенско искоришћавање извора.

Да се очисте бунари и избаци из њих муљ и талог са дна.

Ђубришта уклонити даље од бунара и од кућа. Ако нема зиданих ђубришта ископати обичну јаму. Подићи свакако нужник и насути стазу до њега.

Уредити двориште и окућницу тако да оно буде и корисно и лепо за око: сејање травњака, сађење цвећа, поврћа, воћа, подизање пчелињака итд.

Пропагирати гајење разноврсног поврћа и воћа и њихову употребу у исхрани. Упућивање у прераду воћа и поврћа. У спремању зимнице. Рационално искоришћавање намирница за правилну исхрану и укусно припремање хране. Замена шећера медом у домаћинству.

Упућивати у рационално млекарство, живинарство, правилну прераду утовљених свиња и кување сапуна од масних отпадатака.

Упућивање мајки у правилну исхрану и негу деце. Упознати их са вештачком исхраном, повијањем, уређењем постеље.

Повести борбу против заразних болести и организовати предохрану од њих. Нега и одвајање болесника од здравих и упућивање на лекарску помоћ. Борба против надрилекарства и врачбина.

Радити на уређењу села: уређивати сеоске путеве, садити воћке поред путева, обављати лакше регулационе радове и исушивање мочвари, електрификација, унапређење домаће радиности: увођење ножне преслице, разбоја са брзим чунком, шиваће машине. Неговати народни вез и ткање, дуборез и плетарство.

**Ово су другови, само основни проблеми које треба решавати.**

**Они се могу и морају решити. Зато је потребно да се поред сеских и градских планова, који обухватају крупније радове, и решавају међусеоске проблеме, да се на бази горе набројаних израде и планови за свако место, село, насеље. Они треба да се израђују уз учествовање самих становника, чланова Фронта тих места, села и насеља.**

**Као што се види, послови који очекују организације Народног фронта су велики, опсежни, али су и могућности велике. Само треба ангажовати најшире масе и све организације — Народни фронт, АФЖ, Народну омладину и Синдикате.**

**Када нас очекују овакви задаци мора се захтевати чвршћа и разграђенија организација Народног фронта која ће моћи да обухвати све ове послове. А поред тога, захтева се и чвршћа, самосвесна дисциплина, лична одговорност за примљене задатке.**

Најзад, другови, **време је да и организације Народног фронта предвиђају своје годишње буџете.** Не може се читава ствар у вези буџета ограничити само на предвиђања прихода од чланарине и прилог и на расходе на апарат одбора Народног фронта. Несумњиво да је то важно и да се досада и тај посао слабо обављао.

Дакле, **организације Народног фронта треба да састављају своје буџете, да предвиђају своје приходе и расходе и да их остварују.**

**Пошто ће организације Народног фронта имати своје планове обнове и изградње, то у оквиру тих својих планова треба да имају јасан план потребне радне снаге и материјала. Значи, као саставни део плана обнове и изградње треба сачинити и БИЛАНС РАДНЕ СНАГЕ и материјала, потребних за извођење предвиђених радова, у првом реду.**

**Најзад организације Народног фронта треба да се брину** да предвиде начин долажења до новчаних средстава да би набавили онај материјал којим они не располажу и не могу до њега доћи самим добровољним радом. Већ постоји таква иницијатива у многим организацијама. Тако на пример неке организације су добровољним радом извезле и продале песак а за тај новац купиле стакло за зграду дома културе.

Ову иницијативу треба прихватити, предвиђати начин долажења до финансиских средстава и на тај начин образовати, у оквиру плана, ФИНАНСИСКИ ФОНД ОБНОВЕ И ИЗГРАДЊЕ.

Ми смо, другови, прожети дубоком вером у срећну будућност наше домовине, и нашег народа. Ми верујемо у огромне стваралачке снаге нашег народа.

Никакве сумње нема да ће наш народ извршити све постављене задатке у овој и наредним годинама петогодишњег плана, јер његов је иницијатор и организатор највећи син нашег народа — друг Тито. Он нас је водио из победе у победу у прошлости, он то чини и у садашњости као што ће чинити и у будућности.

Борба нашег народа да наша земља извојује ову велику победу у привреди под мудрим руководством друга Тита, у складу је са борбом нашег народа за праведан мир у свету, за потпуно уништење жаришта рата у прошлости, за онемогућење да Немачка једног дана опет насрне на мирољубиве земље и народе који у миру изграђују свој бољи живот.

Народни фронт и даље мора да се бори да фашистички агресори накнаде нашој земљи причињене штете, да се Словеначка Корушка припоји својој матици, да се нашој земљи излиферује материјал и дају средства одређена као репарације.

Ми поздрављамо братски Совјетски Савез у његовим напорима за праведан мир. Читав наш народ ће уложити све напоре да допринесе борби Совјетског Савеза и других слободољубивих и мирољубивих народа за праведан и трајан мир, а против ратних потстрекача и заштитника грабежљивих империјалиста.

Праведна борба мирољубивих народа за трајан мир повезује их у несавладиву силу која је способна да се одупре и онемогући све мрачне покушаје фашистичких заштитника у свету.

Нека редови Народног фронта буду још чвршћи за борбу нашег народа да изграђује своју будућност у миру, братству и пријатељству са свим мирољубивим народима.

## Ромулус-бег и кир Ремус

*Због помагања грчког и турског наоружања британски спољни дуг попео се на 5 милијарди фунти стерлинга.*
(„Политика“)

— Добро нас храни ова наша помајка, само, чини ми се да ћемо ускоро добити нову.

## ПИОНИРСКИ ДАН — ПОЗДРАВ ПРОЛЕЋУ

Београдски пионири, који су се у досадашњим акцијама радом и учењем показали вредни и марљиви, у недељу ће изласком у природу поздравити ново пролеће

Решењем владе НР Србије ВС бр. 79 од 13 фебруара 1947 године Земаљско предузеће Србије за промет стоком и сточним производима »Промес« мења име и од 25 фебруара о. г. фирма предузећа гласи:

**Државно привредно предузеће за промет стоком, сточним производима и сточном храном „СТИГ“**

Адреса »Стиг« — Београд, Болеслава Бјерута 12. Тел. 21-904, 21-905, 20-870 и 29-867

## Мали ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКИ лексикон

### ЕКСТРАПРОФИТ
(наставак)

(Напомена). У прошлом броју, последњи пасус другог ступца, има неколико погрешака које могу да изазову забуну. Зато ми поново дајемо тај пасус у исправљеној редакцији).

**Ако поправком машина или каквим другим усавршавањем метода производње, фабрикант успе да за 8 часова у својој творници постигне израду 12 м тканине, место 10 м, и при томе да се повећа само утрошак сировина у одговарајућој сразмери, а да остали трошкови остану исти, онда ће он имати тих 12 м тканине по следећој цени производње:**

| | |
|---|---|
| 1) сировине | 300.— |
| 2) помоћни материјал, погонски материјал, амортизације и разни расходи | 260.— |
| 3) плате | 240.— |
| цена коштања укупно | 800.— |
| + 33 1/3% просечне добити | 266.67 |
| Цена производње за 12 м. | 1,066.67 |

Индивидуална цена производње према томе, индивидуална вредност његових 12 м тканине биће 1,066.67 дин. или за 1 м 88.89 дин. Друштвена цена међутим, јер је још увек просечно потребно онолико радног времена и трошкова као и раније, биће и даље 100.— дин. по једном метру. Значи, да ће овај произвођач по сваком метру зарадити екстра још 11.11 дин. Он ће својих 12 м продати по 1.200.— каогод и остали, али ће притом добити екстрапрофит у износу од 133.33.

Но, он ће екстрапрофит постизати само дотле док и остали фабриканти не уведу исте или, можда чак и боље методе. А кад они то ураде, онда је оно, што је раније било изузетно само код њега, постало општепросечно (или, можда чак и заостало) па ће нестати могућности за екстрапрофит, јер ће друштвена цена (друштвена вредност) 1 м такве тканине пасти са 100.— на 88.89 — (можда и ниже).

*

**СТРУКТУРА ЦЕНЕ** то је процентуални састав цене по елементима који је сачињавају. На пример нека цена неког производа износи 1000.— дин. Од тих 1000.— дин. отпада на:

| | | |
|---|---|---|
| 1) сировине | 250.— дин. | 25% |
| 2) помоћни материјал | 50.— „ | 5% |
| 3) погонски материјал | 150.— „ | 15% |
| 4) амортизације | 10.— „ | 1% |
| 5) плате радницима | 240.— „ | 24% |
| 6) разни административни и други расходи | 50.— „ | 5% |
| 7) добит | 250.— „ | 25% |
| Укупно | 1.000.— дин. | 100% |

Код неког другог артикла ти елементи цене могу да се налазе у другој сразмери.

Та различита сразмера вредности појединих елемената цене сачињава и претставља структуру цене. Само се по себи разуме да главну улогу играју елементи цене коштања. Свака уштеда на било којем од њених елемената значи смањивање цене коштања. А у таквом случају — ако је утврђена стопа добити мора да се снизује цена, а ако је утврђена цена мора да расте добит.

На пример: уштеди се на сваком од елемената цене коштања по 1%. Онда ћемо имати (узимамо последњи пример)

| | |
|---|---|
| 1) сировине | 247.50 |
| 2) помоћни материјал | 49.50 |
| 3) погонски материјал | 148.50 |
| 4) амортизације | 9.90 |
| 5) плате | 237.60 |
| 6) админ. и др. расходи | 49.50 |
| Укупна цена коштања | 742.50 |

Ако је утврђено да се на трошкове (цену коштања) рачуна добит од 25%, онда на 742.50 треба додати 185.63 и добија се продукциона цена од 928.13. За 71.87 мања него ранија.

Ако је пак утврђена цена, дакле цена остаје 1000.— онда расте добит са 250.— на 257.50. У процентима: — са 25% на 25.75%.

### ОДГОВОРИ ЧИТАОЦИМА

Излазећи у сусрет жељи наших читалаца од овог броја почињемо са одговорима на питања која су стигла редакцији у вези са рубриком »мали политичко-економски лексикон«.

Напомињемо да нам је стигло низ питања на која су дата објашњења у нашим ранијим бројевима, па би их читаоци могли тамо наћи.

*

**ИНДИВИДУАЛНА ВРЕДНОСТ ПРОИЗВОДА** то је појам под којим се подразумева количина рада (радног времена) коју је на израду неког производа утрошио његов непосредни творац. (Под овом количином рада треба подразумети како живи рад који непосредно троши произвођач код његове израде, тако и опредмећени рад, рад који се садржи у сировинама, материјама, оруђима рада и другом што се утроши на овај производ).

На пример: — Један обућар за годину дана изради 300 пари ципела. На то утроши коже у израду које је уложено 3000 сати рада, — дретве, чириза, клинаца и разних смола за што је требало рецимо, 600 сати рада, — за загревање и осветлење радионице троши материјал чија је израда коштала 200 сати рада, — за кирију плаћа вредност која претставља 600 сати рада, — утрошио је алата у вредности од 40 сати рада а сам је још радио — рецимо — 2.400.— сати. Укупна количина рада у његових 300 пари ципела износи 6.840.— часова. Ако рачунамо да се за један сат рада ствара вредност од 20.— динара онда то износи 136.800 динара. У једном пару се налази 22 сата и 48 минута рада, или — изражено у новцу — вредност од 456.— динара.

То је индивидуална вредност ципела које је он произвео.

*

**ДРУШТВЕНА ВРЕДНОСТ ПРОИЗВОДА** то је појам под којим се подразумева друштвено - просечна количина рада потребна да се изради неки производ у потребној количини.

На пример — друштву је потребно годишње 3 мил. пари ципела. Та количина ципела не може да се изради у само једној радионици, под истим условима, него у више радионица и творница и под различитим условима, друкчијим у свакој појединој творници и радионици. — Једноставности ради претпоставимо да су у питању свега три категорије услова.

У првој категорији нека се — под најбољим техничким условима — може да изради годишње 500.000 пари уз утрошак од 10.000.000 — часова за све, или 20 часова за 1 пар.

У другој категорији, под мало слабијим условима, нека се може да изради 1.000.000.— пари уз утрошак од 22.000.000 часова за све, односно 22 часа по пару.

У трећој категорији, под још слабијим условима, нека може да се изради преостала потребна количина од 1.500.000 пари уз утрошак од 34.500.000 часова за све, односно 23 часа по 1 пару.

Укупно је израђено потребних 3,000.000 пари ципела уз укупан утрошак рада од 66,500.000 часова, што чини просечно 22 сата и 10 минута по пару. Ако рачунамо да се вредност створена за један сат рада изражава у 20 динара, онда је просечна, друштвена вредност 1 пара ципела равна 443.33 дин., док је индивидуална вредност 1 пара ципела за сваку од горње три категорије следећа: — За I катег. 20 X 20 = 400; — за II катег. 22X20 = 440; — за III категорију 23 X 20 = 460.

На овакав начин је могуће утврдити просечну друштвену вредност производа само у друштву где постоји планска производња управљена на подмирење народних потреба. Међутим, тамо где је производња остављена на вољу изолованим појединцима који међу собом конкуришу, друштвена вредност производа установљава се иза леђа произвођача, на тржишту, кроз колебање цена.

*МИШЉЕЊЕ НАШИХ АРХИТЕКАТА О КОНКУРСУ ИНО-а*

# Предности и недостаци награђених радова

## *за типску изградњу станова у Београду*

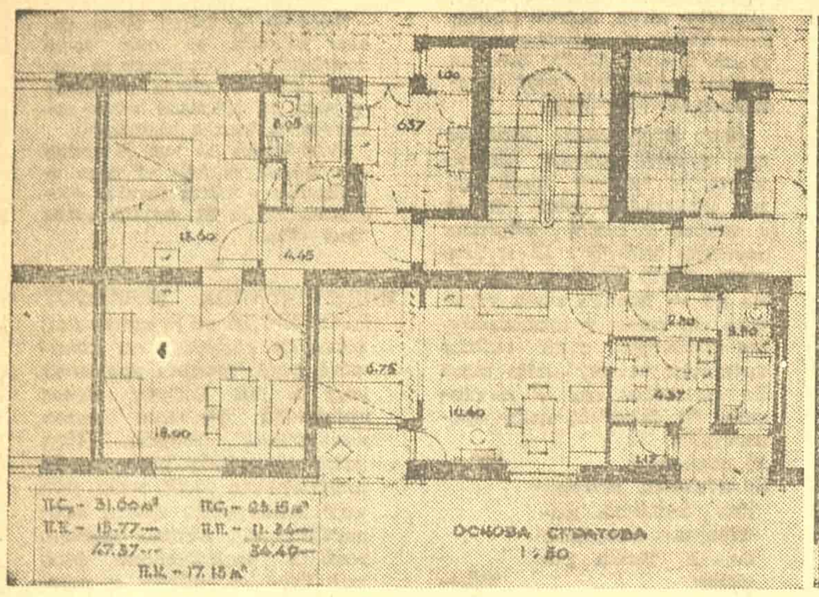


Рад Ивана и Наде Витић и Бориса Катуновића

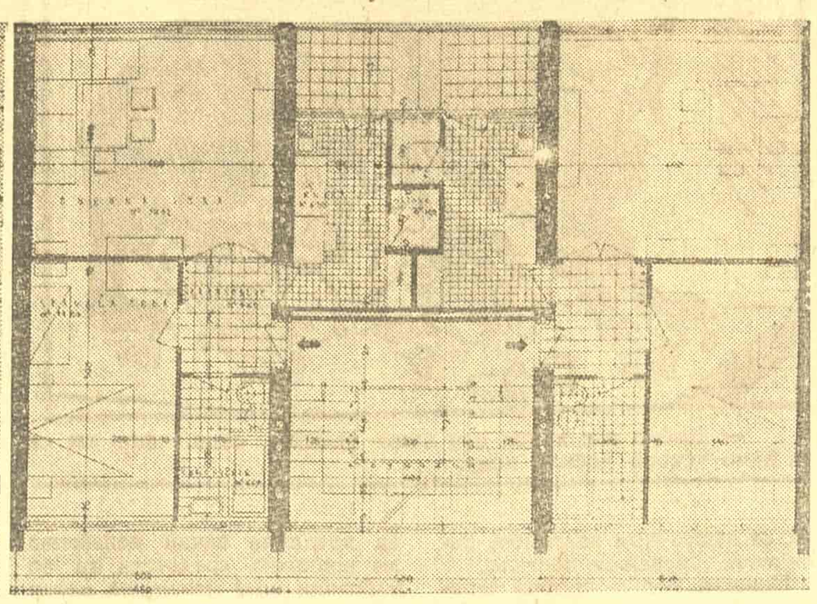

Рад Уроша и Надежде Мартиновић

Извршни народни одбор Београда, ставио је, у оваквој светлости дат, проблем изградње станова пред наше техничке стручњаке, становнике Београда па и све грађане ФНРЈ. Тако је секција архитеката Подружнице Београд Друштва инжењера и техничара НР Србије, посветила овоме проблему више састанака својих чланова и донела одређене закључке и предлоге које је доставила Извршном народном одбору. Тако је „20 октобар" кроз своје рубрике донео по овим питањима низ чланака, мишљења и предлога како стручњака тако и нестручњака. Тако је, најзад, Извршни народни одбор 14 јануара ове године, пре но што би прешао на изградњу 1500 нових станова, расписао конкурс за добијање најповољнијих решења типских станбених зграда.

На конкурс је приспело преко 80 радова од стручњака и нестручњака из целе земље. Више од 10 радова и предлога послали су нестручњаци у жељи да својим мишљењем, предлогом или примедбама, допринесу успешном решењу овог проблема. Ово учествовање нестручњака на конкурсу је само један од облика и начина на који грађани Београда, грађани наше земље уопште могу и треба да учествују у решавању проблема у којима су они заинтересовани. Број сваквих учесника је мали, но он је још један од конкретних доказа приближавања архитектуре народу и народа архитектури. Текст крај цртежа, невешто датих: „желим да и својим мишљењем допринесем општој ствари" или „сматрам да и ми борци Југословенске армије треба да се интересујемо за све проблеме, па молим да ми одговорите да ли сам своју скицу добро дао", или „стара сам пензионерка па не видим добро да нацртам, али ће инжењери знати то да уобличе", итд. доказује правилно схватање улоге и задатака од стране тих људи.

Међу ауторима награђених радова три учесника су жене. Ова појава, ретка у техничким конкурсима уопште, а у таквим конкурсима у бившој Југославији напосе, је један доказ више о новим условима за рад у новој Југославији, где права жене нису само на хартији него су она извојевана кроз борбу и потврђују се на свим пољима рада.

Конкурс није дао све што се очекивало од њега. Квалитативно, ниво конкурса је осредњи. Осећа се да су радови рађени доста брзо и да нису увек довољно простудирани. Има радова код којих је тежња била правилно усмерена но недоследно до краја спроведена; тако имамо крај успелих решења код истог учесника и слабијих места, а исто тако има случајева да је један исти учесник предлагао два решења која су међусобно супротна.

Но, имамо поменутих недостатака, награђени и откупљени радови на конкурсу могу Извршном одбору корисно послужити за даљу разраду и допуну позитивних постава учесника. У том погледу Извршни народни одбор је добио од конкурса низ корисних предлога и сугестија, које ће његов Пројектантски биро применити код дефинитивне израде пројеката. У мишљењу Оцењивачког суда о појединим награђеним или откупљеним радовима има и илустрације тих предлога и сугестија, као например:

**Рад под мотом ЦЗБ 33333 (латиница)**

Општа концепција пројекта добро постављена. Диспозиција просторија код двособног и тособног стана је врло добра но успелија код двособног. Код једнособног стана диспозиција је слабија извршена. Диспозиција просторија омогућава повољан смештај траженог броја особа.

Конструктивност и економичност су врло добри и омогућавају типизацију у великој мери, ма да пројекат поставља виши ниво у производњи префабрикованих елемената. Систем попречних носивих зидова на једнаким размацима омогућава једноставну и брзу изградњу. Однос станбених према споредним површинама у становима врло добар. Примена лођија није консеквентно спроведено код свих врста станова.

**Рад под мотом 48919 — Алтернатива Б.**

Подужно постављање подужних зидова даје могућност једноставне примене материјала данашње производње. Конструктивни систем омогућава једноставну изградњу и са употребом типских елемената.

Решење у целини, обухватајући све три врсте станова врло је добро. Постигнута уштеда у квадратурама омогућава довођење споредних просторија на потребне мере. Добро решење станова усклађено је са повољним искоришћењем степеништа.

**Рад под мотом 97516**

Општа диспозиција двособних станова је врло добра само у детаљима станови нису увек довољно разређени. Стан од једне собе са решо кухињом је слабији.

У погледу конструктивности и рационалности решење може пружити могућност једноставне изведбе и типизације.

Лођија испред дневне собе и кухиње врло добро постављена. Решење станова омогућава добар смештај траженог броја особа. Решење основе пружа могућност добре архитектонске обраде. Решење споредних просторија захтева прераду која је лако могућа.

*

Конкурс ипак није дао нешто принципијелно ново. У конкурсу је пак изражено неколико основних начина прилажења решавању датог проблема у вези којих је Оцењивачки суд, држећи се услова расписа конкурса и узимајући у обзир тежње и потребе расписивача, стао на гледиште:

**1) Да принцип улажења у станове из отвореног коридора није препоручљив за изградњу из разлога што климатски услови (велике температурне разлике, снежни наноси, кишовити периоди и ветрови) отежавају употребу и становање у тако изграђеним зградама. С друге стране што такав систем захтева нарочити режим становања и коришћења заједничког коридора, где нарушавање тог режима чак и појединачно отежава угодност становања која је неопходна.**

**Да принцип улажења у станове из затвореног коридора може да буде препоручљив у колико задовољава: а) рационалан однос коридора према степеништима, б) погодно решење станова, њихову довољну изолацију и погодан приступ.**

**2) Да систем решења једног стана у две етаже није препоручљив за масовну изградњу и то у главном због конструктивне сложености, поскупљавања због заједничког ходника и посебних унутрашњих степеништа (поред одређеног броја заједничких). Добитак у површинама код ових решења смањује се повећањем кубатуре, или није у односу према поскупљењу грађења и квалитету станова.**

**3) Да је принцип улажења у станове из појединачних степеништа препоручљив за градњу у свим варијантама по са тежњом да се са једног степеништа постигне приступ у већи број станова. Код овога да се постигне такво решење станова који омогућавају угодно становање а конструктивно и хигијенски су повољни. При овој тежњи да се буде у реалним границама.**

**4) Да ова конструктивна система и са подужним и са попречним носећим зидовима долазе у обзир за изградњу.**

**5) Да се изградња зграда или само са једном или са више врста станова у истој згради може применити у колико задовољава услове расписане конкурсом.**

**6) Да није препоручљиво решење којим се добија приступ само из собе у собу (пролазне собе). Нарочито је ово непрепоручљиво за станове од две собе или за станове од три собе где се не може приступити најмање у две собе директно.**

Учесници својим радовима, Оцењивачки суд анализом и процењивањем радова, диференцирањем њихових вредности у целини и у појединостима, извршили су један део задатка на решавању питања станова. Но тиме није посао завршен. Потребно је, дакле, да се и грађани у што већем броју упознају са досадашњим радом и да се изјасне по њему, да дају своје мишљење, сугестије и предлоге и да се на тај начин дође до што потпунијег решења свих проблема у вези са израдом пројеката и изградњом станова. И Извршни народни одбор, организујући изложбу конкурсних радова пружа могућност за то.

*арх. Миодраг НАСТАСОВИЋ*

*арх. Братислав СТОЈАНОВИЋ*

Рад инж. Ивана Витића, инж. Бориса Катуновића и инж. НадеВитић

# Активност фронтовских организација на тумачењу Закона о избору народних одбора

На свом последњем заседању Народна скупштина Народне Републике Србије изгласала је Изборни закон по коме ће се ускоро извршити избори за народне одборе. Како би се сви грађани наше републике упознали са значајем Изборног закона, последњих дана, после састанка актива агитатора, одржане су многобројне конференције у свима рејонима Београда на којима је објашњаван и тумачен Изборни закон за народне одборе.

Прошле суботе у **Првом рејону** одржан је састанак актива агитатора на коме је јавни тужилац Првог рејона Миша Оташевић говорио о значају Изборног закона за народне одборе. После свог састанка скоро по свим фронтовским организацијама, на конференцијама агитатори су тумачили Изборни закон.

**У Другом рејону** на састанку актива агитатора који је одржан у суботу, 15 о. м. Мирко Перовић говорио је о народној власти, претстојећим изборима, нарочито се задржавајући на тумачењу Изборног закона. У току идуће недеље на конференцијама фронтоваца, агитатори ће исто тако тумачити Изборни закон.

На састанку агитатора Четвртог рејона о значају Изборног закона говорио је Тихомир Марковић, секретар Народног одбора Четвртог рејона. На читалачким часовима који су одржани по читавом рејону, у готово свим улицама, читан је и тумачен чланак Нинка Петровића, претседника Извршног народног одбора »О значају Изборног закона за народне одборе«.

**У Петом рејону** одржан је ужи састанак агитатора где је тумачен Изборни закон. Ускоро одржаће се састанак читавог актива агитатора. После тога, на конференцијама фронтоваца, агитатори ће тумачити Изборни закон.

**У Шестом рејону** одржан је састанк агитатора на коме је говорио Јован Вуксан. У понедељак, судија Славко Стојановић одржао је предавање о значају Изборног закона за народне одборе.

И на осталим рејонима последњих дана на конференцијама је тумачен Изборни закон за народне одборе. Ове конференције грађани Београда требало би да посећују у што већем броју како би се упознали с Изборним законом и своја бирачка права на изборима што потпуније искористили.

# Осврт на припреме за II конгрес Народне омладине Србије

Пленум Главног одбора Народне омладине Србије на свом ванредном састанку 23 јануара ове године, донео је одлуку да се 20 априла одржи II конгрес Народне омладине Србије у Београду. Пленум је упутио позив свим организацијама за припремање за Конгрес, као и позив за такмичење II конгреса. Поред тога, решено је да се оној среској организацији, која покаже најбољи успех у такмичењу, додели прелазна застава на II конгресу.

Омладина Београда, која је у току 1946 године имала велике успехе, нарочито у првој половини године када је као једна од најбољих организација такмичења за III конгрес Народне омладине Југославије добила прелазну заставу Конгреса за 1946 годину, са одушевљењем је прихватила позив на такмичење за II конгрес Народне омладине Србије. На састанку градског актива, који је одржан 2 фебруара, иступиле су основне организације са обавезама које ће извршити до II конгреса. У давању обавеза нарочито је предњачила радничка омладина, затим школска.

Од састанка градског актива прошло је скоро два месеца. Ако погледамо тај период видећемо да је омладина Београда постигла лепе резултате, а нарочито су ти резултати велики код омладине у предузећима.

Омладина предузећа „Елка" у Првом рејону, Прве београдске текстилне у Другом рејону, „Ивана Милутиновића" и „Икаруса" у Земуну, Бродоградилишта у Седмом рејону, „Радоја Дакића" у Петом рејону и омладина других рејона, нарочито предњаче у испуњавању датих обавеза, и не само да их испуњавају него их и пребацују. У предузећу „Иван Милутиновић" омладинци су формирали ударне групе у којима је обухваћено 140 омладинаца и омладинки од укупно 211 који су запослени у предузећу. Од тога 80 омладинаца редовно пребацују постављену норму, док је остали испуњавају, а само њих 18 не достиже норму и то су све ученици који су пре кратког времена примљени у предузеће.

По питању стручног уздизања основан је у предузећу курс, који посећује 90 омладинаца. У културно-уметничкој групи синдиката учествује 25 омладинаца, а у Ф. Д. „Јединство" уписано је 80 чланова. Од тога су 25 активни фискултурници. Читалачких група имају 9 у којима је обухваћено 172 омладинца.

У предузећу „Радоје Дакић" од 25 омладинаца који раде по норми њих 15 стално пребацују норму. На стручном курсу обухваћено је 67 омладинаца. Редовно се одржавају састанци читалачких група у којима је обухваћена готово сва омладина. У културно-уметничком друштву „Радник" повећали су број омладинаца на 35.

Ни остала предузећа, која су наведена, не изостају ништа иза ова два. Омладина Текстилне индустрије предњачи у такмичењу у свом предузећу. На последњој свечаној синдикалној конференцији однела је 3 прелазне заставице, од укупно 6 колико се даје најбољим радницима у предузећу.

Омладина предузећа „Елке", Бродградилишта и Ложионице на конференцијама које су одржане ових дана по свим рејонима, добила је прелазну заставицу свога рејона као организације које су у току месеца показале најбоље резултате.

Секретаријат актива Народне омладине свих предузећа, да би популарисали такмичење, установили су за најбоље одељење прелазну заставицу, коју предају сваких 15 дана, а у одељењу заставицу за најбољу групу, за најбољег појединца.

Овде је наведено само неколико предузећа која се истичу испред осталих, али би било неправилно мислити да она много отскачу испред, или да је њихова омладина боља од омладине осталих. Секретаријати првих организација више су прионули на организовање такмичења, претходно упознавши све чланство са значајем такмичења, па су тек онда узели обавезу коју ће извршити до II конгреса. Поред тога, они су стално у вези са управним одбором синдикалне подружнице и управом предузећа. У већини наших предузећа секретаријат наше организације је у сталној вези са синдикалном организацијом, али нажалост, не и у свим предузећима. На пример, у Индустрији мотора у Раковици истога дана и синдикална подружница и секретаријат омладинске организације организују конференцију по питању такмичења. Ако управни одбор синдикалне подружнице, уз помоћ управе предузећа поклоне више пажње, више помоћи, траже извештај како ради омладинска организација, а омладинска организација тражи сталне помоћи по свим питањима од њих, онда ће резултати до II конгреса бити много већи, много бољи него што је то данас.

Док се радничка омладина у предузећима спрема да изађе на II конгрес са што више ударника, са што већим бројем оспособљених омладинаца за самосталан рад, дотле школска омладина има, као најважнији задатак од кога зависе и сви други, поправљање слабих оцена и завршавање са успехом школске године.

На крају I полугодишта у нашим школама било је скоро половина ђака са слабим оценама. Сада, на почетку II полугодишта, стање се прилично поправило. Везе између наше организације у школи и наставника сада се учвршћују. Омладинци знају да ако не реше питање слабих оцена неће моћи да учествују на изградњи пруге и зато су прионули да све слабе оцене поправе. У томе их наставници стално помажу одржавањем ванредних часова, радом са појединцима итд. Поред тога, и сами ученици се узајамно помажу одлични раде са слабим ђацима, одржавају се дебатни, литерарни састанци итд.

За пругу Шамац—Сарајево досада су се јавили скоро сви омладинци из школа који имају услова да иду на градњу (омладинци треба да имају више од 16 година, да су здрави и физички узрасли). Досада се пријавило преко 5.500 омладинаца (без студената) што чини 22 бригаде. До поласка на пругу биће знатно више, тако да ће омладина Београда учествовати са 23 до 24 бригаде на градњи пруге Шамац—Сарајево. Најважнији задатак бригадира је сада да поправе слабе оцене, у противном неће моћи да иду на пругу. Ових дана су формирани штабови, а до краја месеца извршиће се и прве смотре бригада по рејонима.

У оквиру претконгресног такмичења омладина Београда на културно-просветном пољу одржава низ културних манифестација. Једна од главних су припреме за фестивал. У току месеца марта такмичарске јединице одржале су смотре у оквиру својих школа, а крајем месеца најбоље такмичарске јединице даће рејонске смотре за све грађанство. Најбоље тачке са рејонских смотри биће изабране за градску која ће се одржати у првој половини месеца априла.

На фискултурном пољу пред нашом организацијом главни задатак је припрема за „Дан фискултурника", који ће се одржати јуна месеца у Београду. Други задатак је „Пролећни крос", који се одржава 6 априла. На кросу треба да учествује сваки члан наше организације и већ сада се врше припреме, одржавају се тренинзи по свим нашим активима.

Наше организације узеле су обавезу да ће у оквиру претконгресног такмичења на крос извести што већи број омладинаца и омладинки. Тако је I рејон дао обавезу да ће извести 4.000 омладинаца, Земун 2.000 итд.

Од II конгреса дели нас још месец дана, за које време треба наша организација да успешно реши све ове задатке који су наведени, како би један од наших рејона могао на II конгрес да изиђе са резултатима који ће бити најбољи у нашој Републици и као такав да добије конгресну заставицу. То ће бити успех не само тога рејона, него успех читаве омладине Београда.

*Ратко ПЕТРОВИЋ,*
члан Градског одбора Народне омладине

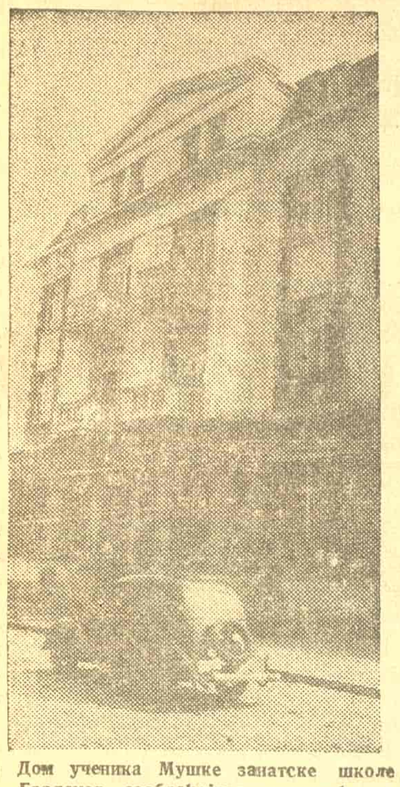

Дом ученика Мушке занатске школе Градског саобраћајног предузећа у Дубровачкој 4.

## ОТВОРЕН ЈЕ ПЕТИ ДОМ ЗА УЧЕНИКЕ

У Градском саобраћајном предузећу постоји Мушка занатска школа у којој се оспособљава кадар занатлија свих врста заната заступљених у овом предузећу. Стручно образовање ученици добијају у радионицама самога предузећа а теоретско знање у Мушкој занатској школи која је организована према правилима Министарства индустрије.

Један део ученика ове школе социјално је обезбеђен, односно, родитељи их школују, међутим, има већи број ученика који су деца бораца и жртава фашистичког терора. Због њих је Градско саобраћајно предузеће морало да отвори дом.

Досада је дом био смештен у једној дрвеној бараци, али здравствени услови за живот ученика нису били добри. Предузеће је настојало да пронађе могућности за стварање дома који ће стварно имати све хигијенске услове једног дома ученика у привреди.

У Дубровачкој улици број 4 оспособљена је зграда у којој је три спрата уступљено Мушкој занатској школи за интернат. На тај начин, нађене су просторије за 80 кревета. Уз спаваће собе, које су видне и простране налазе се мале учионице и просторија за оставу одела и спрему. Ученици су под надзором три васпитача.

На свечаном отварању Дома ученици Мушке занатске школе Градског саобраћајног предузећа обавезали су се да ће бити марљиви у раду, смањити број изостанака, поправити слабе оцене, а зграду Дома и цео инвентар одржавати у исправном стању. Примајући ову обавезу они су позвали на такмичење све ученике који станују у домовима Првог рејона, а у исто време и све ученике мушких занатских школа у земљи.

*Проблеми наших стручних школа*

# КАКО СЕ ОСПОСОБЉАВАЈУ

## *ученици Индустриске школе у Раковици*

Већ је скоро недеља дана прошла откако су ученици Индустриске школе у Раковици дали обавезу: »До првог маја даћемо новој Омладинској прузи 500 кључева за радионице и моторна возила«.

Већ средином марта половина те обавезе је испуњена.

Кроз школску радионицу чује се само шкрипа турпија којима се обрађују кључеви. А напољу, у дворишту претрпаном старим материјалом, са мајстором Колићем послује група најбољих ђака. Док ретке капи кише пролећу и капљу на расквашену земљу, око старих, полупаних немачких топова послују омладинци. Припремају материјал за кључеве.

— Ето, разоружали смо фашисте, а сада од њихове старе ратне машине наоружавамо нашу индустрију и Омладинску пругу, — добацује кроз смех мајстор Колић који је и прошле године радио као руководилац на Омладинској прузи.

Школу, која ће их оспособити за мајсторске кандидате, посећује 120 омладинаца, деце бораца из свих крајева наше земље. Овде се школују наши нови кадрови. Свакодневно они проведу четири сата у учионици, у којој слушају теориске предмете, а четири сата у радионици, где практично примењују стечено знање. Деветнаест ученика, који су са успехом завршили своје школске задатке, већ учествују у производњи.

До пре кратког времена руководство шокле је лутало, тражећи начин на који ће најбоље моћи да оспособи омладинце за стручан рад. Сада је процес обуке потпуно реорганизован, али још увек огроман број проблема није решен.

### Тешкоће

Око 70 од сто ученика дошло је у школу без икаквих ранијих школских квалификација. Већина је била неписмена. Године старости ученика су такође неједнаке. Поред деце од 12 до 14 година, раде омладинци од 17 до 18 година. Заједно са ученицама, који имају по два до четири разреда гимназије, уче и омладинци који су јуче описмењени.

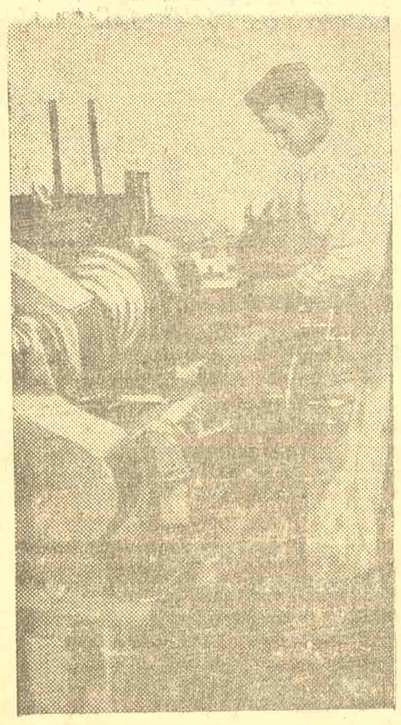

Ученици већ раде на машинама

Иако се рад у школи одвија кроз такмичење, иако сви ученици и професори улажу максимум напора при савлађивању напора, иако је школа добила прелазну заставицу од Народног одбора Седмог рејона, као најбоља школа у рејону, ипак је на крају првог семестра преко 70 од сто свих ученика имало слабе оцене. На крају семестра у школи је било четири одлична ученика (то су већином они који имају по неколико разреда гимназије), 26 врло добрих, 24 добра, 60 слабих и шест неоцењених.

Марко Вујић, мајстор који у радионици увек остаје довољно, да би припремио материјал за рад ученика, гледајући малишана од десетак година који трчкара по радионици, каже:

— Шта можеш од њега... Време му је да се игра. Природно је да не може да ради и да стиче знање као ови старији и озбиљнији. Многи од њих изразили су жељу да промене занимање, јер за овај посао немају смисла. Требало би им изићи усусрет. Као што су сами себи, прошавши кроз све радионице фабрике, овде бирали струку, ако им се ипак не свиђа рад код нас, и ако немају смисла за тај рад, треба им омогућити да уче нешто друго.

### Шта кажу најбољи ученици

Четири награђена ученика: Радован Миловановић, Тодор Десница, Мирко Карајичић и Велимир Зорић најбољи су ђаци Индустриске школе.

Радован Миловановић, најбољи међу најбољима, указује на недостатак штампаних уџбеника или табака као највећу тешкоћу у раду.

Претседник Народне омладине, Милорад Попивода, мисли да и сами омладинци треба да уложе већи труд у раду.

Морамо да појачамо самодисциплину. Морамо да будемо темељнији и озбиљнији при раду. Неједнакост у годинама чини велике тешкоће. Ми старији трудимо се да дамо пример млађима и, како-тако, успевамо да школа напредује. Сада се слажемо са професорима и поштујемо их.

— Спремамо се за Пругу, — каже Радован, и зато улажемо више воље у рад.

При изласку из школе упитао сам Попиводу јесу ли задовољни смештајем и исхраном.

— Стану немамо шта да замеримо, али је храна слаба, а то утиче на наш рад негативно. Ми разумемо да хлеб треба штедети и са тим се миримо. Али зашто нам кувају неукусна бљутава јела, па чак ни таквог јела не добијамо у довољној количини?

Зашто?

Нашим најмлађим, кадровима који ће да нас смене, морамо да посветимо већу пажњу него што се то понегде до сада чинило.

*Б. В.*

На часу хемије у II разреду Индустриске школе

## У месецу фебруару у бродоградилишту „Чукарица“

### *пребачен је план за 3,36 процената*

Захваљујући пожртвованом залагању радника, и поред тешких временских прилика, радни колектив Бродоградилишта Чукарица испунио је и пребацио план у току месеца фебруара за 3,36 процената. У односу на месец јануар, успех је повећан за 0,88 процената. Закашњавање је смањено на свега 0,18 од сто иако је било дана када није било саобраћајних средстава за Чукарицу.

Прелазну заставицу одељења освојило је тапетарско одељење, које је пребацило план за 13,82 од сто. Остала одељења као дрводељско, столарско, ковачко и бродо-ковачко показала су одличне резултате. По норми рађено је за 32,91 од сто а у акорду 13,46 од сто, док је тапетарско одељење постигло 100 од сто нормираног рада у акорду, што претставља несумњиво велики успех.

И на другим секторима, који су ушли у оквир такмичења са сплитским бродоградилиштима, радни колектив Бродоградилишта дао је врло добре резултате. Тако је, почетком фебруара, у циљу подизања стручних кадрова и стручног усавршавања образовано и већ раде шест стручних курсева са 119 слушалаца. На културно-просветном пољу радници су узели активног учешћа.

Ради правилног извршења плана и отклањања грешака у току рада, средином фебруара установљена су производна, радионична саветовања у свим одељењима која се одржавају четвртком уз учешће свих радника.

*Предраг ДИМИТРИЈЕВИЋ*
Бродоградилиште Чукарица

## Бирократски страх

— Кажу да неке машине стоје неискоришћене. Шта да радимо?

— Остави ти те машине; свршимо ми акта, да нам се не би пребацило да ништа не радимо...

## По свим подружницама Месног одбора Савеза комуналаца одржане су годишње скупштине

Месни одбор Савеза комуналаца, у чији састав улазе подружнице Градског саобраћајног предузећа, Водовода, Белих Вода, Комуналног одељења, Отсека за чистоћу града, Градске економије, Расадника на Вождовцу, Градских купатила, Отсека за гробља и Управе паркова Топчидер, завршио је са одржавањем годишњих скупштина по подружницама и изабрани су нови управни одбори подружница.

Извештаји који су на скупштинама прочитани, углавном, дају слику рада бивших подружница, недостатке, као и тешкоће на које се наилазило у прошлом периоду како у подружницама, тако и у самим предузећима.

Критика чланства, указивање на пропусте и грешке, била је врло жива и у дискусијама су учествовали многобројни чланови, који су на убедљив начин критиковали неактиван или неправилан рад и однос синдикалне подружнице према чланству, или управе предузећа према синдикалној подружници.

Док се такмичење у производњи скоро у свим подружницама одвија нормално, док проценат пребацивања плана производње и датих обавеза стално расте, док се норме успостављају у свим предузећима и одељењима тих предузећа и док се исте стално пребацују, дотле је рад на културно-просветном и фискултурном пољу, скоро у свима подружницама врло слаб или готово никакав.

Културно-просветни рад слабо се развија и, може се рећи, да ни једна подружница није посветила довољно пажње културно-просветном раду и није га неговала онако како би то требало.

Извештаји о културно-просветном раду, који су изнети пред чланство, махом су састављени из бројева и цифара, а нигде се не помиње колико је чланова оспособљено за самостално читање новина и књига, колико је другова оспособљено за писање чланака за зидне новине и томе слично. По томе се види да је скоро свима подружницама био циљ, не васпитати и оспособити своје чланство за самосталан рад, већ дати што већи број читалачких часова, зидних новина итд, што је у сваком случају погрешно.

Нарочито је слаб културно-просветни рад у Отсеку за чистоћу града. У овоме Отсеку је запослено око 1.200 радника, а само неписмених има око 350—400. То су махом чистачи улица. Акцијом за сузбијање неписмености, која је поведена, како од стране народних власти тако и од стране Јединствених синдиката, обухваћен је известан број радника аналфабетским течајевима, али највећи део још тим течајевима није обухваћен. Нова подружничка управа, треба највећу пажњу да посвети овом питању и да све неписмене у најкраћем року укључи у аналфабетске течајеве.

Месни одбор треба најхитније да укаже сву помоћ подружничкој управи Отсека за чистоћу баш на културно-просветном пољу и да у најкраћем року описмени све неписмене из овога отсека.

Фискултура, која је такође један од најглавнијих наших задатака, такође се веома слабо развија по подружницама, или се уопште и не развија. То је нарочито уочљиво из поднетих извештаја о фискултурном раду.

Градско саобраћајно предузеће, које има око 2.000 радника и намештеника, нема фискултурни актив, односно има га само на папиру, иако ова подружница има све услове да формира један од најбољих фискултурних актива у Београду. Такође би одличан фискултурни актив могле формирати подружнице Водовода и Отсека за чистоћу. То би било утолико лакше, што Савез комуналаца има и своје Ф. д. „Београд“, о дкога би се увек могла добити драгоцена помоћ у овоме правцу.

Месни одбор, као и нове подружничке управе треба питању фискултуре и културно-просветног рада по предузећима и фабрикама да посвете највећу пажњу и да настоје да целокупно чланство овога Савеза буде обухваћено фискултуром и културно-просветним радом, како би се исти одвијали онако како треба да се одвијају и да би стварно били од користи и чланству и нашој новој друштвеној заједници.

*Лазар ДЕКИЋ*

## *Потомци Леониде*

*Подмитљиви грчки монархисти и њихови савезници приказани су америчком Конгресу као директни потомци легендарног краља Леониде, који је бранио Термопиле.*

ЛЕОНИДА: — Мене је код Термопила преварио издајица, и данашњи изроди што издају свој народ његови су а не моји потомци.


Ускоро биоскоп „БЕОГРАД“

**ПРЕМИЈЕРА**

совјетског уметничког филма

**„У планинама Југославије“**

О НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОЈ БОРБИ НАШИХ НАРОДА ПРОТИВ ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА

Филм је снимљен прошле године у Југославији и играђен је заједничким радом совјетских и наших филмских радника и глумаца

Сценарио: Г. МДИВАНИ
Режија: А. РОМ
Пом. режисера: Б. СВЕШЧНИКОВ, А. ПОПОВИЋ
Оператер: Е. ТИСЕ
Музика: Ј. БИРЈУКОВ

У главним улогама:

СЛАВКО БАБИЋ — Н. МОРДВИНОВ
МАРШАЛ ТИТО — И. БЕРСЕЊЕВ
АНЂА — О. ЖИЗЊЕВА
ДРАГОЈЉО — Б. БОРОЗАН
МИЛИЦА — Т. ЛИКАР

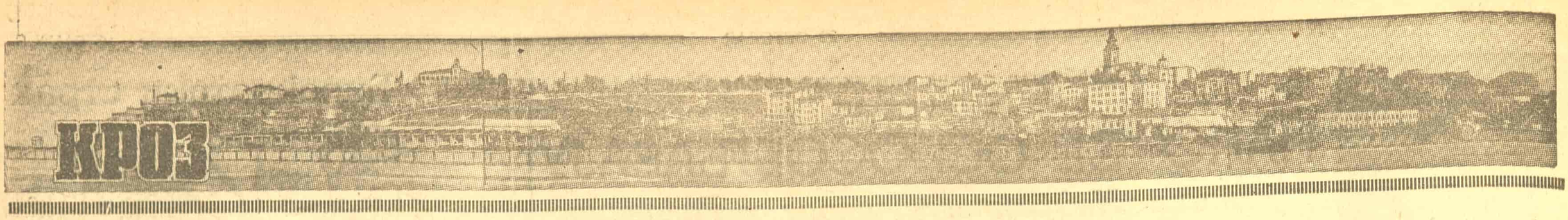


*ВИШЕ ЗЕЛЕНИЛА У ГРАДУ — ВИШЕ СВЕЖИНЕ И ЗДРАВЉА*

# Питање градског зеленила Београда

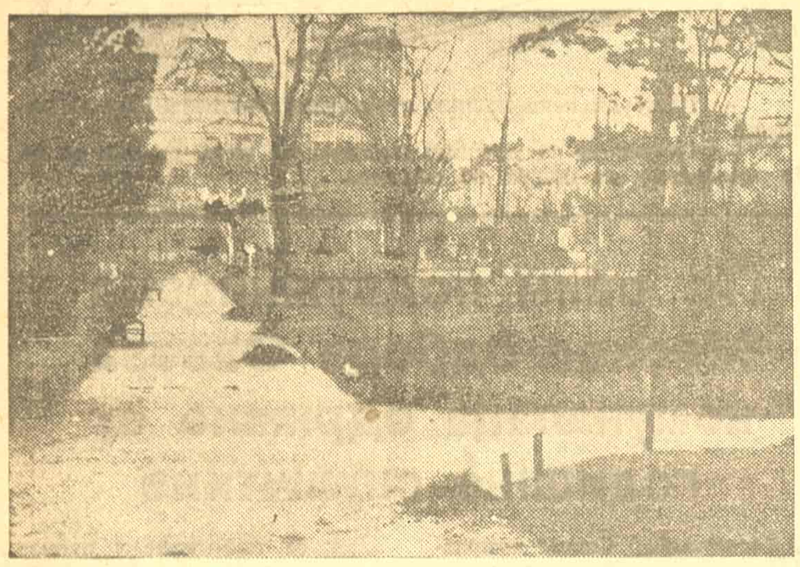

Универзитетски парк у рано пролеће

Иако основан још у доба Римљана, град веома богате прошлости, географски на идеалном положају, Београд има веома сиромашно урбанистичко наслеђе. Данашњи Београд је израстао, углавном, из основа које су постављене у доба кнеза Милоша. Оквири тога града били су одређени друштвеним склопом младе српске државе у којој је грађанска класа била тек у настајању. Начин живота неформираног грађанства био је прожет свежим навикама сеоског живота.

Нагли пораст, који је Београд добио као главни град Југославије после првог светског рата, праћен је свим рђавим последицама непланског и анархистичног изграђивања. У другим земљама су се тада већ чинили напори да се изградња градова подеси новим урбанистичким схватањима и често су чињени напори да се преуреде велики градови подигнути по старим концепцијама. Предузете мере за поправку генералног плана, по коме би се имало извршити подизање Београда, нису могле да утичу на хаос и необуздан замах непланске изградње. Неприкосновеност приватног власништва и ничим неограничена приватна иницијатива деформисале су и изиграле постојеће планове; шпекулација са земљиштем имала је за последицу искоришћавање градилишта у центру града до максимума, чиме су баште и слободне површине брисане; непланска изградња је увис диригована, поводећи се што већом рентом од кућа. Велика висина закупа станова натерала је највећи број грађана да беже на периферију те се Београд непланski шири по околним њивама, а мале куће, које су тамо зидане, нису имале простора за врт.

Београд је отуда остао са неколико оаза у граду, безначајних у масиву асфалта и бетона, и безначајних шумских комплекса у ближој и даљој околини. Са једним и по квадратним метром зелених површина на становника, Београд спада у најсиромашније градове по зеленилу у Европи, док Загреб има два квадратна метра, Праг 4,7, Беч 7, Москва 50 квадратних метара. Овај податак нам говори о свој озбиљности и актуелности проблема.

Модерни узори о уређивању градова истичу нам као битну чињеницу обиље зеленила, које је повезано и као мрежа провлачи се кроз цео град и масовно га обухвата. Данашње зеленило Београда не само да је у диспозитивном погледу рђаво, него је недовољно и неприметно.

Према генералној основи за изградњу будућег великог Београда, главног града наше републике, зеленило у њему ће добити одговарајуће место.

Данас у Београду има врло мало слободних површина које би се могле да обраде у паркове. И то мало површина не би претстављало нарочиту добит, с обзиром на незнатне димензије. Раштркане и мале површине (сквер ови), не задовољавају потребне услове модерног градског зеленила, а осим тога оне захтевају знатно веће издатке за одржавање.

Постепеним рушењем блокова мора се постићи потребна повезаност и континуитет површина под зеленилом. У центру града једина слободна површина, довољно велика и на добром месту је Таш-Мајдан. Дужност нам је да укажемо на значај тог терена и потребу да се он искључиво намени стварању зелених површина и обради за репрезентативни народни парк. Природа терена омогућује веома интересантно решење са различитим елементима (вода, летња позорница, спортски терен и друго). Парк би требало да буде отворен целом страном према Булевару Црвене армије. Уоквирен великим грађевинама он би био пригушен и губио свој значај. Даље од Таш-Мајдана, простор на коме се налази део универзитетског насеља, не би требало преоптеретити већим бројем грађевина, већ искористити погодне околности да то насеље буде у зеленилу.

Од осталих слободних површина треба истаћи нарочито терен на углу Сарајевске и Немањине улице, довољно велики да би могао да се обради као парк који би повезивао Немањину улицу преко Сарајевске до улице Кнеза Милоша, те би се на тај начин блок јавних зграда уоквирио зеленилом. Простор око цркве св. Саве морао би да садржи довољно зеленила и да том крају обезбеди резервоар свежег ваздуха, који Карађорђев парк не може да пружи у довољној мери, пошто је усамљен и незнатне површине. Намеће се такође као природно решење обрађивање у парк целог простора на коме се налази Аутокоманда.

Створене зелене површине у граду добијају пуну вредност међусобним повезивањем и спајањем са шумским масивом у околини града. У ту сврху подизање шумских састојина у околини претставља један од најзначајнијих задатака. С обзиром на положај Београда, на топографију његовог земљишта, утицај климатских услова и пољопривредну делатност ти би се појасеви делили у ужи, који би у непосредној близини опасивао град, ишао од Аде Хује преко Карабурме, Лаудановог Шанца, спуштао се на Мајдан, преко Маринкове Шуме захватао терене: Гољино Брдо, Лисичји Поток, Црвени Брег, раковичку шуму, Кошутњак, а преко Аде Циганлије дуж аутостраде опасивао Земун, Ратно Острво, прелазио у Банат, обухватао индустриско насеље у Панчевачком Риту и завршавао се на обали Дунава према Ади Хуји. Шири зелени појас ширио би се отприлике 25 километара од града и претстављао би скуп постојећих шумских састојина. Почињао би Адом Хомољицом, захватао лештанско-болечки рејон (279 ха.), зучко-рипањски рејон под Авалом (903 ха.), затим преко рушањских висова захватио би Липовицу (990 ха.) Сремачки Рт (432 ха.) и најзад преко Пупавца уз Остружничку Реку силазио до Саве.

Стварање оваквих зелених површина у граду и око њега у највећој мери би изменило лик Београда и донело неупоредиво боље услове живота. Тиме би се не само позитивно утицало на здравље његових грађана, него би се и претпоставка о ублажавању континенталних климатских екстрема у знатној мери морала да оствари.

*Б. ПРОШИЋ,*
*шеф Отсека за паркове*

# Фронтовци критикују

## Педесет динара — за изгубљено следовање од 3 и по месеца

Дана 12 новембра прошле године послао сам преко поште број 2 у Београду препоручено писмо под бр. 1005 за др Симу Петрова, ул. 262 број 18, Скопље. Доктор Петров био је на пракси при Општој државној болници где је био уведен за снабдевање. Приликом одласка из Београда није се одјавио и зато ме је писмом замолио да га одјавим из болнице и из мензе у којој се хранио. Да би се могао снабдевати у Скопљу, требало је да добије потврде да је искључен од снабдевања у Београду. Обе тражене одјаве послао сам поменутим препорученим писмом.

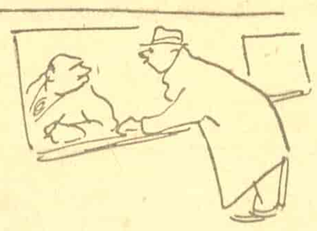

Како Петров није примио писмо до 25 новембра 1946, рекламирао сам пошиљку преко рекламационог отсека поште број 2. Дана 10 фебруара пошта у Скопљу саопштила је адресату да је писмо изгубљено и понуђена му је отштета од 50 динара. Мени је извештај о томе стигао тек 8 овог месеца. Процедура трагања за изгубљеним писмом трајала је читава три и по месеца. Значи да би пре стигло писмо из Јужне Америке, него ово које је било упућено из Београда за Скопље и уз то се још изгубило.

Питам се да ли се вредност документа, која се углавном шаљу путем препоручених писама, уопште може одредити, а нарочито када се ради о случају којим се нанела штета у снабдевању једног трудбеника. Да ли понуђених педесет динара могу да поправе све оно што је пропало на име следовања др Петрова у току три и по месеца и да ли у оваквим случајевима није потребно много више пажње од стране поштанских службеника.

Милош СИМИЋЕВИЋ
Вишеградска 20

★ ★

## Како се разбацује хартија

На табли за лепљење плаката стоји залепљен један мали плакат са натписом: »Стару хартију предај јер ти треба нова«. Међутим, гледао сам како са те исте табле радник који лепи плакате одвали више од квадратног метра налепљених плаката (ваљда им истекао рок), залепи на њихово место чисту

нову и белу хартију и оде. Гомила одваљених плаката остаје испод табле. После ту хартију разносе деца и ветар по улици, све док не доспе под метлу уличних чистача и у сандук с осталим уличним ђубретом.

Милан Т. ЂОРЂЕВИЋ
електричар М. Н. О.

★ ★

## Кад се транспортна предузећа боје конкуренције

После довршења моста Црвене армије омогућено је отварање аутобуског саобраћаја за Панчево и самим тим олакшано је пословном свету. И поред невремена, аутобуски саобраћај за Панчево се редовно одвијао и, захваљујући довољном броју кола, није долазило до дугог чекања. Транспорт је вршен колима Градског транспортног предузећа из Панчева и „Отранса" из Београда.

Сада, међутим, са Београдом саобраћају само аутобуси Градског транспортног предузећа из Панчева. Од 1 марта, на тражење поменутог предузећа, „Отранс" више не врши превоз путника. Градско транспортно предузеће је то тражило, наводећи да оно располаже са петоро кола. Од тада је редовна појава да више од сто људи у свако доба дана чека по 2—3 сата на аутобусе који прилично ретко стижу, а често се и кваре.

Узмимо у обзир да свака кола могу да превезу 35 путника. Петоро кола, значи, превезло би 175 путника. Међутим, томе се мора додати да се готово свакога дана двоја кола налазе у дефекту. Разуме се да то не може да задовољи потребе путника. „Отранс" је имао на овој прузи редовно по двоја кола (неки пут и троја) и свакима је превожено по 60 путника, а са приколицама и по осамдесет. Па и поред тога, било је понекад редова, а камоли сада када је капацитет кола много мањи, а кварови чести.

Изгледа као да и сада постоји конкуренција и да она у овом случају иде на штету пословног света, који мора да губи драгоцено време чекајући у редовима на превоз.

Рад. М. ЈОВИЧИЋ
чиновник, Панчево

★ ★

## Недовољна контрола над радом ауто-таксија

Поједини шофери ауто-таксија, изгледа, неће да схвате своју дужност да помогну оним грађанима који

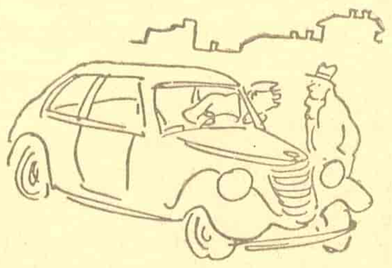

су у хитним случајевима принуђени да се служе таксијем.

Једне вечери, тражећи ауто такси на Славији, искусио сам безобзирност ових шофера. Први шофер од кога сам затражио такси одговорио ми је »да му је такси-метар покварен«. Али ипак је понудио да ме до Чукарице одвезе за 120 динара. Затражио сам други такси. Код другог је био још »тежи« случај, јер такси-метра уопште није имао, а шофер је за исту релацију затражио 150 динара. После оваквих пена није ми преостало ништа друго него да сачекам и трећи — слободан такси. Но, ни код овог нисам добро прошао. »Биле су му слабе гуме« и »није имао довољно бензина«. Тек код четвртог по реду имао сам среће: био је исправан. За вожњу од Славије до Чукарице такси-метар је откуцао 98 динара.

Без обзира да ли су наводи тројице шофера били тачни или не, или је у питању била произвољна пена у циљу постизања добити, овакве појаве би се морале сузбити у интересу свих грађана којима је некад такси неопходно потребан. Увођење књиге жалби на станицама знатно би, мислим, допринело сузбијању несавесности појединих шофера.

Бранко ГУЦУНСКИ
Градиштанска 12

★ ★

## Зидне новине које треба крити

Као и све синдикалне подружнице, тако и Синдикална подружница бр. 22 у Стоваришту за промет готовим хемиским производима, издаје своје зидне новине, у којима се износи рад прдузећа, похваљују успеси и жигошу неуспеси. Намештеници стовариштa са задовољством су примили овакав начин утицања на рад кроз добронамерну критику. Међутим, ово се изгледа никако не допада Драгомиру Михајловићу, шефу робног одељења. Он устаје против свега овога и жучно објашњава: »Та забога, то не бисмо смели да радимо. Публика кад види наше грешке може се користити њима. Зидне новине треба ставити у неку канцеларију где не улази публика«.

Мислим да је став друга Михајловића сасвим погрешан. Свуда где се ради има и грешака, и баш на њима треба да се учимо, како се не би у даљем раду понављале.

Јованка ИЛИЋ-ЈАНКОВИЋ
ул. Народног фронта бр. 28

## Болесно месо и здрав разум...

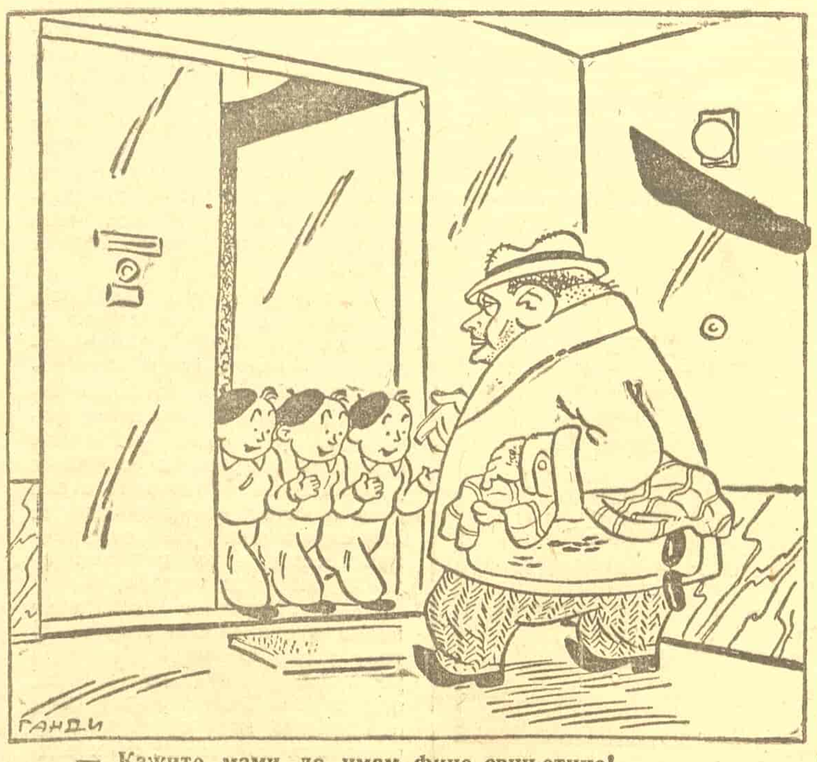


— Кажите мами да имам фине свињетине!
— Хвала лепо, јео је и чика Сима ту „фину" свињетину, па су га јуче сахранили...

★ ★

## Неред у биоскопу „Звезда" у Панчеву

У Панчеву постоје два биоскопа: »Звезда« и »Трубач«. Док је у »Трубачу« у свако доба примеран ред и претставе се одржавају без прекида и грешака, »Звезда« је узор нереда и недисциплине.

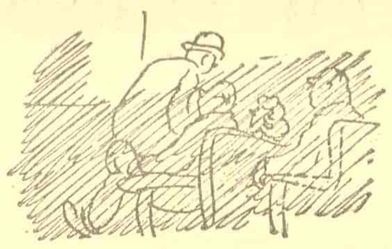

Прво, публика се пушта у салу за време приказивања журнала, иако је то наређењем забрањено. Затим, после журнала уопште нема паузе, тако да се ометање публике продужује и за време целе претставе. За време приказивања филма губи се тон, светлост, а често се и филм прекине, иако је нова копија.

Биоскоп »Звезда« био је раније један од најбољих биоскопа и чудно је да је сад рад у њему постао тако рђав. Како се у овом биоскопу приказују заиста добри филмови, потребно би било да се што пре уклоне сви недостаци, како у интересу посетилаца, тако и у интересу филмског предузећа чији се филмови овако безразложно упропашћују.

Рад. М. ЈОВИЧИЋ
чиновник, Панчево

★

## У мутном се риба лови

На стадиону ЦДЈА, на стајању, у недељу се точило и продавало пиво. Како је дан био врло леп и сунчан, а посетилаца врло много, то је потрошња пива била велика. Чаша пива у најбољим хотелима и ресторанима кошта 5 динара, док се на овоме стадиону, у недељу 16 марта, на утакмици „Партизан"—„Металац", чаша пива продавала по 6 динара.

Овај вешти продавац схватио је да су овакве прилике врло погодне за пљачкање света и он је то одлично искористио. Он је пиво точио под великим притиском, тако да је излазила скоро само пена, а како се играла утакмица и гледаоци су били нестрпљиви да чекају, они су у најбољем случају добијали по пола чаше пива. На тај начин, продавац је уствари чашу пива продавао по 10—12 динара.

Управа стадиона ЦДЈА требало би да поведе више рачуна о пословању оваквих пљачкаша и да им онемогући пљачкање грађана који посећују утакмице. Такође би требало, с обзиром да иду лепши и топлији дани и да ће сваке недеље бити утакмица, да се Управа стадиона побрине о својим посетиоцима на стајању, те да направи једну продавницу у којој би било и безалкохолних пића, како би и они који не пију алкохол у овим топлим данима могли угасити жеђ.

Отварањем једне овакве продавнице на стајању, не само да би се одговорило основним потребама оних многобројних посетилаца, који по сваком времену упорно долазе на утакмице, већ би се и спречило свако пљачкање грађана од стране несавесних људи.

Лазар ДЕКИЋ

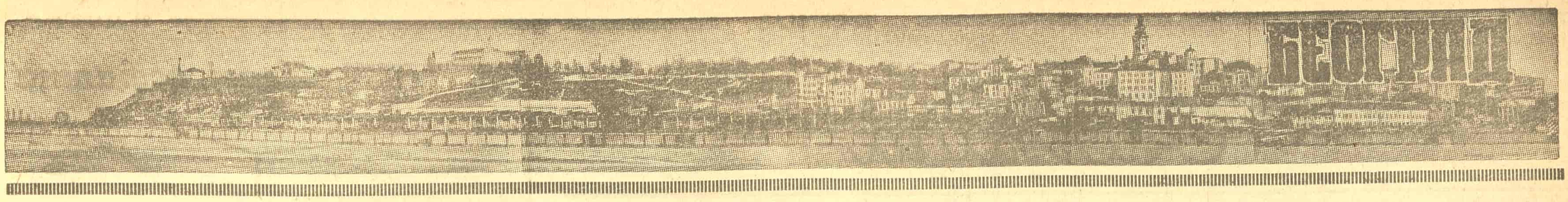


*ШТА СЕ МОЖЕ ПОСТИЋИ ВОЉОМ И ЗАЛАГАЊЕМ*

# НАЈВЕЋА МЕНЗА У БЕОГРАДУ

## у којој се храни преко 2000 људи

Припреме у кујни пред ручак...

У Чика Љубиној улици број 8 била је некада кафана „Стиг", затим магацин и најзад је остала рушевина. Пре неколико месеци Радничко-службеничка набављачко - потрошачка задруга Првог рејона узела је ове рушевине и већ првога марта отворила нову мензу. Мензу, која не само да је нова, већ и одлично уређена. Узорну мензу.

Око два сата ушли смо у мензу и сели за чисто постављени сто. Из звучника, постављеног у сали, допирала је тиха музика, мешајући се са звекетом кашика. Ручак је већ почео да се издаје.

Убрзо, до стола је дошао келнер у белој блузи и услужно питао:

— Другови желе...

— Не, ништа. Дошли смо да видимо.

— А, да. Сачекајте још мало. Одмах после два почиње „офанзива".

Заиста, за пола сата врата на мензи почела су чешће да се отварају. Лагано од углова „талас" се ширио све више и више док се сала није сасвим напунила. Кроз узане пролазе између столова, са необичном вештином, јурили су келнери, носећи на рукама велике послужавнике на којима је било поређано много тањира.

— Одмах другарице; ево друже, чули су се одзиви келнера. Ускоро првој партији био је подељен ручак. Затим је наишао други талас, па трећи, све док 1600 абонената није примило ручак.

Потражили смо управника. Он је стајао крај врата која су водила у кухињу и као са неког командног места, издавао је наређења.

— Друже управниче, испричајте нам како радите са толиким бројем претплатника?

— Како радимо? одговорио је управник мензе Јефта Јањић, бацајући с времена на време брижљиве погледе по сали. Па, видите и сами. Ручак се дели у неколико партија, пошто имамо свега 80 столова. За вечеру је лакше. Тада имамо сталних претплатника нешто преко 400. А увече отварамо и ресторан. Јела се издају по јеловнику и свако може да једе без обзира да ли има бонова осим за хлеб. Приход од тога користимо за покриће расхода. Ходите у кухињу.

Прошли смо кроз ресторан и ушли у једну малу просторију испред кухиње. Ту је врило. Многобројни службеници су вас у брзини гурали, молили да извините и брзо нестајали иза врата са тањирима поређаним дуж руке. Ушли смо у кухињу. На средини поплочене собе смештен је велики штедњак, изум Миленка Ђорђевића.

— Ето овај штедњак ради... Или сачекајте. Зваћу самог конструктора. Он је сем тога и највише заслужан за рад мензе. Када смо почели да обнављамо зграду он је био од оних који је ту радио, како се то каже „од јутра до сутра".

Ускоро је дошао Миленко Ђорђевић, претседник Народног одбора Првог рејона, члан управе мензе и — сада новатор.

— Ето видите, рекао је пошто се поздравио, овај штедњак ложи се само прахом од угља који набављамо бесплатно. Поред тога што служи за кување јела, штедњак загрева воду, тако да све чесме у ресторану и велики казани за кување имају у свако доба топлу воду. Исто

Изглед мензе Прве рејонске задруге пре издавања ручка...

тако од ове воде загревају се и два радијатора у самом ресторану. Свакога дана уштедимо 120 до 150 килограма кокса.

Поред овог изума Миленко Ђорђевић је — истина по узору на чешке моделе — сам конструисао и машину за прање судова.

Храна која се издаје у овој мензи врло је добро справљена. Кува се и у казанима и на штедњаку.

— Кувари су одлични, рекао је управник када смо га поново нашли. Запажу се брате...

Како успешно ради ова менза најбоље се види из њиге жалби. Она је велика и досада — скоро сасвим празна. Неколико се жалило на извесне недостатке који су већ отклоњени. Али, на храну се нико није жалио, осим једног. Уосталом, то није мерило. Један који се жалио и две хиљаде људи који се не жале. Две хиљаде људи који сваки дан једу још од првог марта.

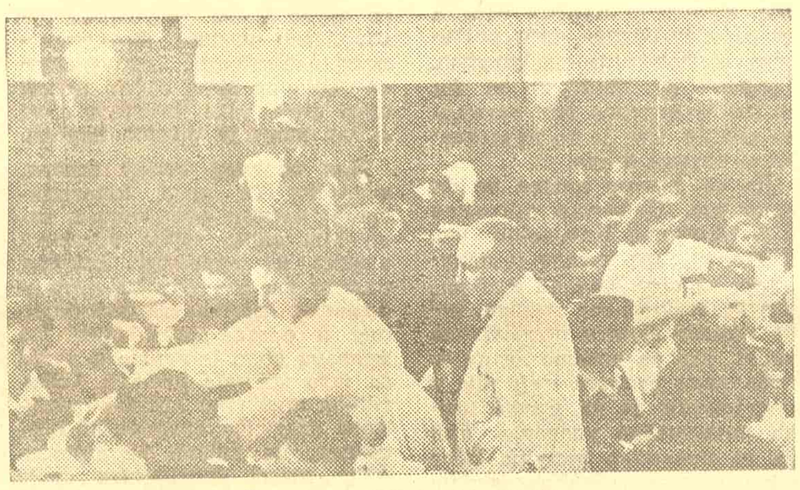

За време издавања ручка

# ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу...

## Како да дознамо време доласка првог и одласка последњег трамваја

Сваког дана допутује у Београд велики број путника из унутрашњости ради свршавања својих послова. Да би се пребацили са станице у рејон у који треба да иду, природно је, да путници употребљавају трамвај као најпогодније и најјевтиније превозно средство. Но често се деси да, не знајући када изјутра први трамвај почиње да саобраћа или пак ноћу, до колико сати ради, велики број путника узалудно губи време чекајући на трамвајским станицама.

У многим европским градовима ово питање решено је на тај начин што су бар на полазним станицама постављене табле на којима је тачно означено време доласка и одласка свих трамваја. Код нас то још увек услед објективних тешкоћа није могуће. Али је зато могуће да свака трамвајска станица има једну овакву таблу на којој ће бити исписано макар само време доласка првог трамваја изјутра, као и време поласка последњег трамваја са те станице.

На тај начин грађани, а нарочито путници из унутрашњости, који нису обавештени о времену када трамваји саобраћају, били би поштеђени узалудног губљења времена чекајући на станицама.

Радмила ХАЈМ

•

### ЈОШ ЈЕДНУ ПОГОДНОСТ У КОРИСТ МАЈКИ И ДЕЦЕ

Новоотворена чекаоница за мајке и децу претставља неоцењиву вредност за наше најмлађе и њихове мајке. Али, колико је потребно такво одељење створити на железничкој станици, исто је тако, ако не и више, потребно одредити у вагонима посебна одељења за непушаче. Свакако, у овим купеима би се возила првенствено деца, па тек онда остали непушачи.

Посматрао сам више пута препирке између мајки које путују с децом и оних безобзирних путника који толико пуше у возу да је немогуће издржати. Зими, када је немогуће држати отворене прозоре, деца се просто морају да гуше у тако задимљеним вагонима. Не помажу ту никакве молбе мајки и никакво апеловање на свест пушача, а од стране железничке управе не постоје никакви прописи у том смислу.

Да би се овај проблем решио, није потребно да се врше никакви нарочити издаци. Довољно је да се одреди неколико купеа или вагона за непушаче и ствар би била решена. Деца би путовала у чистим просторијама, а и други непушачи би били заштићени. Пушачи пак, ако у другим купеима не би имали места, могли би се возити и у овима за непушаче, само би бар били обавезни да у њима не пуше.

Никола МИШЕВИЋ
Стаљинградска 16

•

### ОЛАКШАЊЕ ПРЕВОЗА РАДНОМ СВЕТУ

Већ од 4 сата ујутру радни свет Београда почиње да одлази на посао. Многи не могу у те ране сате да користе превозна средства, неки из недостатка ових, неки због претеране навале путника, а неки и из разлога што из својих редовних прихода не могу да одвоје новац за плаћање превоза.

Пре рата је вожња трамвајем у јутарњим часовима стајала свега један динар. Познато је да се трамваји рано ујутру не користе из луксуза, него из стварних потреба, зато да би људи правовремено стигли на свој свакодневни посао. Зато сматрам да би у извесним часовима ујутру — на пример од 4—8 часова — за трамвајску вожњу требало наплаћивати свега 1 динар. Могле би се исто тако издати и карте за 30 вожњи, које би вределе само у времену од 4—8 часова ујутру. На тај начин смањили би се издаци радних људи, а истовремено би се већи број радника могао користити превозним средствима.

Младен БАЛАБАН

# ПИСМА уредништву

### СКУПО СТАЈАЊЕ

Пре неколико дана отишла сам у позориште на Врачару да гледам „Покондирену тикву". На благајни узела сам две карте по цени од 17 динара за себе и свог друга. Седишта која смо добили нису била једно поред другог. Ми смо се упутили свако на своје место, али седиште никако да нађемо. Замолила сам разводника да ми помогне, но он ми само рече „седите тамо горе, то је ваше место". Села сам на место које ми је разводник показао, али друг који је био поред мене зачуђено ме погледа и упита: „Како сте дошли овде, када је све ово заузела наша подружница". Пошто су у међувремену сви посетиоци дошли, морала сам да устанем и да за време читаве претставе стојим поред стуба

За време паузе нашла сам и свог друга који се исто тако жалио да седиште број 88, које је он добио, уопште не постоји, те да је и он морао да стоји за време приказивања комада.

Мислим да овај поступак од стране управе позоришта није исправан и да на благајнама треба да се поведе више рачуна приликом продавања карата, како се не би десило да се продају оне карте које немају одговарајућа места.

Радмила ХАЈМ

•

### ПУСТА ЕВИДЕНЦИЈА И КООРДИНАЦИЈА

*Дешавају се омашке свима. Смртни смо људи, па грешимо. Али у Станбеном одељењу те су омашке некако пречесте. Да ли због сувишне ревности или због недостатка једне солидне евиденције, тек греши се...*

*Стојан Костић поднео је молбу Станбеном одељењу ИНО-а октобра месеца 1946 за доделу стана. И добио стан. Решењем број 5985 Станбеног отсека Првог рејона од 12 фебруара 1947 године додељен му је стан у улици Цинцар-Јанка број 7 од једне собе, претсобља и кухиње, сигурно по распореду које је извршило Станбено одељење ИНО-а. Примио човек одобрење, уселио се, и живео задовољно, хвалећи Станбени отсек.*

*Али 19 марта 1947 године Костић је добио позив да хитно дође у Станбено одељење. Није му било пријатно. Знате како је, тешко је данас имати кубуре са Станбеним одељењем. Али дисциплинован човек мора да послуша. И отишао.*

*Дочекали су га љубазно, стегли му руку и онда, извињавајући се, саопштили:*

*— Друже, ви знате каква је страшна станбена криза у Београду.*

*Стојан Костић је почео да стрепи. Међутим, није имао због чега, јер је чиновник наставио:*

*— Извините друже, али ето, ми вашој молби не можемо да изиђемо у сусрет. Причекајте неко време. Ето, на пролеће се зидају нови станови, па ћете можда онда бити задовољени. Једном речју, не можемо да вам доделимо стан данас, немамо могућности.*

*Грешни грађанин је одахнуо.*

*— Али другови, забога, ја сам већ добио стан. Пошто све дозволе долазе од вас, мислим, да ви о томе имате евиденцију.*

*Нажалост, тако се само мисли.*

Јелица ЈАНКОВИЋ

•

### НЕВОЉЕ РАДНОГ СВЕТА СА ДЕДИЊА

Ми, грађани Дедиња, знамо да се још увек транспорт путника у граду не може обављати онако како бисмо желели, али ипак, требало би на неки начин решити питање превоза запослених грађана овог насеља.

За Дедиње саобраћају аутобуси, али нема дана када се на аутобусима не деси квар. Услед тога, путници на станици узалудно чекају долазак аутобуса и до последњег часа се заваравају да ће стићи. Кад виде да аутобус неће стићи, онда журно полазе у град пешке и тако, не својом кривицом, много закашњавају на посао. Када би се, међутим, спровела телефонска мрежа до аутобуске станице, грађани би били обавештени о квару на аутобусу и могли би правовремено да крену пешке на своју дужност.

Има још нешто што чуди све путнике који се користе овом аутобуском линијом. На полазним станицама кондуктери скоро редовно не приме онолико путника колико би стварно могло стати у кола. Због тога увек остане да чека неки путник. Али, шта бива? — Већ на првој успутној станици аутобус стане и кондуктер прими по једног или више путника. Заиста је неразумљиво да за путнике на полазној станици нема места, а за оне на успутним има.

Драгољуб ЧОЛАКОВИЋ
Леди Хаудри 15, Дедиње

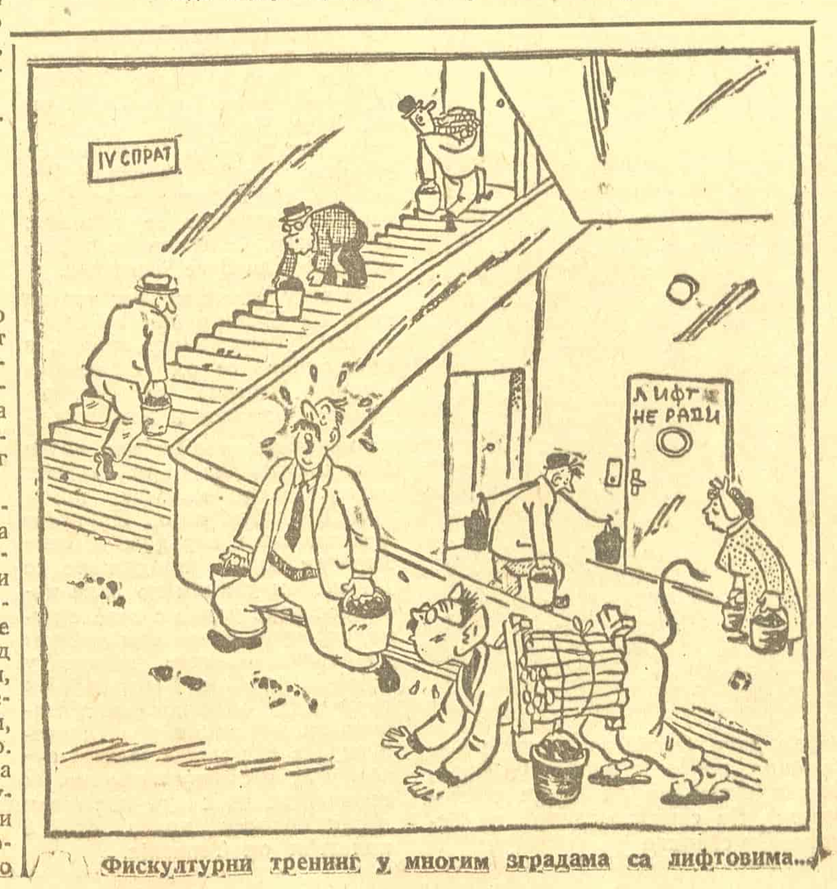


Фискултурни тренинг у многим зградама са лифтовима...

## Младенци и београдски трговци

*Београд на два месеца пред празник младих брачних парова: излози приватних радњи пусти. По која лутка, чинијица, играчка, и то је све...*

*Месец дана пред празник: излози препуни робе. Ту је кристал, сервиси Розентал, чиније, украси, стоне лампе, пепељаре од керамике, прибор за јело, за чај, за вино. Роба која је мањкала, роба којој су цене пре неколико месеци биле подношљиве, појавила се у излозима београдских трговина у изобиљу и са папреним, језиво папреним ценама.*

*— Хоћете сервис за ручавање? Извол'те молим. Диван чешки порцулан. Прима роба, а цена није висока. Свега 6.000 динара. Додуше, има и нешто јевтиније. Ево овај... Прост је. Није за вас. Стаје свега 2.500 динара... Хоћете нешто јевтиније? Ево мале, мале али укусне тацне за колаче. Свега 1.200 динара.*

*— Па пре неколико месеци ти исти сервиси који код вас стају 6.000 динара могли су да се добију код Народног магазина за 1.500 динара!*

*— Та и'те молим вас. То је немогуће. Нисте ви то добро видели!*

*Тако код „Флајшера" на Теразијама, тако по свим осталим радњама почевши од Јованове пијаце па преко Кнез Михаилове, Краља Милана, Славије, до Булевара Црвене армије.*

*Дивна, прекрасна роба која је чамила по подрумима, магацинима и таванима, чекала је своје време, време када ће бити уновчена за исто тако диван, прекрасан новац.*

*Приватни трговци још једном су показали своје право лице. Лице шпекуланата и профитера. Како би било да контролни органи народних власти свим трговцима који су шпекулисали са празником младенаца на достојан начин честитају тај исти празник!*

Б. В.

ГРАДСКО УГОСТИТЕЉСКО ПРЕДУЗЕЋЕ — БЕОГРАД
ДАНАС
ОТВАРА НОВО РЕНОВИРАНИ ГРАДСКИ РЕСТОРАН
БИВША „БАЈЛОНОВА ПИВНИЦА", ТЕЛЕФОН 21-360,
УГАО СКАДАРСКЕ И ЦЕТИЊСКЕ УЛИЦЕ
РЕСТОРАН ЈЕ СНАБДЕВЕН
СА ПРВОКЛАСНОМ КУХИЊОМ И ПИЋЕМ
УВЕЧЕ СВИРА ОДЛИЧАН ОРКЕСТАР

# КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

## СЕТВЕНИ ПЛАН
### и перспективе развоја Градске економије

План производње и инвестиције Градске економије показују јасне перспективе рада овог предузећа, које није више економија од 780 катастарских јутара, јер су површине повећане, а рачуна се да ће у току године оне достићи до 2.200 катастарских јутара. Произвести што више поврћа, млека, товних свиња, јаја то су главни постављени задаци који Економија треба са осталим државним добрима у Панчевачком Риту да оствари. Уколико се приступи допуни мелиорационих радова, постављању пумпи према Јабуци, Реви и на Ковилову, продубљивању и чишћењу канала и изради најпотребнијих комуникација, сва државна добра у Панчевачком Риту биће у могућности да произведу неколико хиљада вагона поврћа за Београд. Сама Градска економија има врло велики план сетве повртарских култура: грашак рани и шећерац 35 катастарских јутара, боранија 10, спанаћ 16, кромпир 470, шаргарепа 20, разне зелени 10, лук 20, цвекла 5, тиквице 5, краставци 8, бостан 25, празилук 10, купус 10, кељ 20, карфиол 2, паприке 10, парадајз (плави и црвени) 45, и келерабе једно катастарско јутро. Довоз овог поврћа на београдске пијаце свакако ће утицати на смањење цена поврћа.

Само, не треба заборавити да у извесном времену настаје презасићеност пијаца поврћем, нарочито склоног, брзом квару, које није могуће пласирати на тржишта и које не може да издржи брзо транспортовање и одлагање брања. Да не би ово поврће пропадало, као што се то дешавало прошлих година, потребно би било предвидети израду малог комбината за конзервирање и спремање поврћа за зиму, као и подизање млекаре, кланице и других малих радиности у вези са производњом у Панчевачком Риту.

Како је земљиште у Панчевачком Риту исцрпљено и прилично закоровљено, што је последица досадашњег искоришћавања без ђубрења, то је неопходно да се за производњу поврћа обезбеди доста стајског ђубрива. У ту сврху, као и због продукције чистог и здравог млека, предвиђа се држање, поред радне стоке, и одређен број крава музара. У вези са тим одгојем радне, млечне и товне стоке, неопходно је обезбедити довољно сочне хране као и одређену количину житарица за производњу сламе која је такође потребна за ђубриво. Пуна употреба вештачког ђубрива и креча, као допуна стајском, треба да нађе подршку код интензивне производње свих ратарских култура, сточне хране, а нарочито поврћа.

Извршни народни одбор схватио је значај и потребу унапређења и изградње Градске економије и због тога је још у току ове године дао потребна средства за изградњу и оспособљавање двеју нових економија, на Новосељанском и Јабучком Риту. У ту сврху израђен је поред сетвеног и инвестициони план. Предвиђена је и изградња потребних привредних зграда на овим економијама, где данас нема ни пристојније шупе за смештај и склониште алатки.

У припреми је ситуациони план насеља са радним, културним, фискултурним делом и делом за становање. Када буду извршене све припреме почеће се делимично изградњом. Јасно је да се без неопходних зграда за рад штала, магацина, кошева, силоса, као и зграда за становање, не може ни замислити интензиван и планski рад.

Стога предвиђена изградња, набавка машина и других постројења обећава да ће се ситуација у Градској економији знатно побољшати и на тај начин дати могућност да Економија у потпуности и са успехом обави постављене задатке које су важни за снабдевања Београда намирницама.

## Смањена је цена хлебу
### *на 5,50 динара по килограму*

Од 100 килограма чистог пшеничног брашна произвођено је 136 килограма хлеба, а од 100 килограма мешавине (75% пшеничног и 25% кукурузног брашна) сада се меси 144 килограма хлеба. Захваљујући већ доброј организацији рада у пекарама, тачној контроли која је спроведена и тежњи предузећа за производњу хлеба да широким потрошачким масама омогуће што јевтиније хлеб, цене хлебу смањене су од 6 на 5,50 динара по килограму. Повећањем за осам килограма хлеба од исте количине брашна, цена је спала још за пола динара по килограму.

Не треба мислити да је снижење настало услед неких других разлога, и, ако почне поново производња хлеба од чистог пшеничног брашна, разумљиво је да ће се продаја вршити по старим, већ одређеним ценама.

Међутим, треба поново напоменути још једну важну ствар када се ради о купонима хлеба. Сваки грађанин треба да пажљиво контролише отсецање купона које врши продавац и колику количину добија. Ово је важно јер још и данас поједини пекари продају хлеб по шпекулантским ценама и то онај део који правдају купонима потрошача а не издају га потрошачима чији су купони. (Дешавало се да је тај хлеб продаван по 30 динара килограм). С друге стране треба увести да пекари свакодневно правдају купонима издати хлеб, што су до сада чинили свака 2—3 дана.

И по мензама и ресторанима треба провести што рационалнију потрошњу хлеба. Приликом предаје бонова претплатници и грађани који се хране морају такође добро да припазе, да им се отсече само она количина на купону коју ће утрошити за обед.

Да би се хлеб што рационалније употребио неопходно је увести већу штедњу, нарочито по ресторанима, мензама, домовима и другим установама које хране већи број људи. Било би корисно да се секу тања парчад хлеба, јер ће имати мање отпадака, а свакако да постоји још много других начина који се могу искористити у циљу рационалне потрошње и штедње хлеба.

## Којим ће улицама саобраћати тролејбуси

Последњих дана грађани са чуђењем посматрају припремне радове на постављању нових електричних водова по главним улицама Београда. Оно што их нарочито зачуђава то је везивање попречних жица за зидове кућа. Уствари, ради се о новом систему електричних водова за тролејбусе.

Трамвај број 1 неће више саобраћати од Калемегдана до Славије. Шине ће бити повађене, а кола и сав материјал додаће се за појачање трамвајског саобраћаја на осталим линијама. Уместо трамваја број 1 кроз главне улице Београда саобраћаће тролејбуси.

Тролејбуска мрежа, која се поставља у смислу инвестиционог плана Градског саобраћајног предузећа за 1947 годину, пролазиће следећим правцем: почев од Калемегдана, у одласку, улицом Кнез Михаиловом, десном страном Теразија и улицом Краља Милана до Трга Славије. Од овог трга одвајаће се два крака кружног завршетка линије у оба правца, и то: Булеваром Југословенске армије, Бокељском улицом, Војводе Глигора, Крушевачком, Господара Вучића, Ђердапском Јужним Булеваром, Максима Горког, Улицом 14 децембра, Маршала Толбухина, до Славије.

У повратку од Славије тролејбуси ће саобраћати улицом Краља Милана, преко Теразија, Коларчевом, Тргом Републике, Васе Чарапића, Студентским тргом, Узун Мирковом и Париском до Калемегдана. Веза ове тролејбуске мреже са гаражом извешће се улицама: Дунавском, Селесковића и Добрачином до Васе Чарапића.

За везу фискултурног терена крак од Славије ићи ће Булеваром Југословенске армије, а продужиће се од споменика Франше Депереа до Аутокоманде у одласку и повратку.

Завршетак трамвајске пруге број 6 окончаће се на следећи начин: Десни колосек пруге број 6 долазећи од Цветкове механе, пред зградом бивше Аграрне банке продужиће се Дечанском улицом до прве новопросечене улице с леве стране, скренути улево том улицом до задње фасаде зграде у којој је биоскоп Београд. На овом месту биће последња станица за излазак и улазак путника. Из ове улице једним луком у леву страну укључио би се овај колосек у постојећи десни колосек пруге број 6 полазећи од Теразија.

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ

Чим су наступили топли пролећни дани Отсек за паркове Комуналног одељења Извршног одбора, почео је радове на употпуњавању дворева који су тешко оштећени за време окупације. Расађиване су високе саднице. На слици: радници на Теразијама укопавају саднице

## ОД ЧЕГА ЗАВИСИ ПРАВИЛНА И БЛАГОВРЕМЕНА ЗАМЕНА ПОТРОШАЧКИХ КАРАТА

Да би се извршила што правилнија расподела рационираних намирница међу радницима и намештеницима, издате су почетком године, на основу Уредбе Савезног Министарства трговине и снабдевања, свим радницима и намештеницима нове потрошачке карте. Приликом издавања потрошачких карата било је много неправилности и грешака, које су долазиле или услед тога што потрошачи нису уредно и благовремено попунили издате им формуларе, или због грешака од стране чиновника рејонских отсека за снабдевање.

Приликом последње замене умногоме су ове грешке отклоњене. Чиновништво рејонских одбора нарочито је уложило много труда да грешке смањи, па је у томе углавном и успело. Фронтовске организације су се исто тако свесрдно залагале да би сваки радник и намештеник добио благовремено своју потрошачку књижицу и да би неправилности било што мање.

Остао је, међутим, знатан број немарних грађана који су потрошачка уверења предавали неблаговремено, непопуњена или рђаво попуњена. Због тога је долазило, неминовно, до нових грешака. После извршене замене отегли су се опет редови пред рејонским отсецима за снабдевање. Грађани су тражили да им се карте исправе или накнадно издају. Све је то претстављало велики посао.

Да се сличне појаве не би поновиле, Одељење трговине и снабдевања Извршног народног одбора донело је одлуку да се накнадно, то јест после 10 априла ове године, неће никоме издати потрошачка карта, ако не докаже да из оправданих разлога није био у могућности да на време преда потрошачко уверење или да га правилно попуни. Због тога грађани треба да настоје да још ових дана исправе евентуалне пропусте око предаје и попуњавања потрошачких уверења, како би карте на време добили.

Приликом предаје потрошачких уверења грађани су били дужни да предају и попис залиха у месу, масноћама и брашну. Многи су људи то наређење власти, издато у општем интересу, схватили олако и своје залихе нису пријавили, иако је познато да их имају. Због тога ће они морати да припишу сами себи последице које буду проистекле из оваквог рада.

## *Херој асфалта*

— Какве то људе црташ на аутомобилу?
— То су моји мирнодопски трофеји...

## Питање стручног уздизања кадрова по мензама

За нешто више од две године рада у радничко-намештеничким мензама променио се већи број руководилаца од којих је било и добронамерних али и злонамерних. Тачније речено, било је људи који су искрено желели да помогну нашим радницима и намештеницима, да им пруже истинску помоћ у организацији колективне исхране. Но, ти исти људи често су били невешти, нису могли свестрано да имају контролу и преглед над радом који организују; у већини случајева нису имали података за колико абонената треба да се спреми храна, појединци нису знали приход мензе, једном речју по мензама је било анархично стање. У немогућности да одрже правилан рад и развитак својих мензи овакви руководиоци били су принуђени да оду на неко друго место, уступајући руководство разним шпекулантским елементима, „стручњацима“ који су пред собом имали само своје уске интересе а не добру исхрану радног народа.

При оваквом стању ствари, налазећи се пред петогодишњим планом производње, када још више треба обратити пажњу на правилну исхрану радног народа, питање оспособљавања кадрова за руководиоце и остале службенике по мензама врло је важно и треба га што хитније решити. Схватајући правилно потребу уздизања стручних кадрова на курсевима, на којима ће службеници мензе употпунити своје знање, повезујући теорију са практичним радом, комисија за снабдевање и станове при Месном синдикалном већу у потсектору за мензе отворила је течај за келнере и сервирке који већ ради са 160 слушалаца. Нови течај са истим програмом са већим бројем слушалаца отвориће се 1 маја ове године. Поред тога, Месни одбор угоститељских радника и намештеника организовао је курс за угоститељске раднике и намештенике који ће отпочети са радом 1 априла и трајаће све до 1 августа. Курс обухвата предмете као економију и калкулацију, познавање робе и кухиње, трговачку рачуницу и књиговодство. Предвиђена су и политичка предавања. Курс ће се одржати у просторијама Месног одбора угоститељских радника.

Ови курсеви, кроз које ће се руководиоци радничко-службеничких мензи упознати са теоријом, од необичне су важности и имају за циљ да за кратко време, колико трају, уклоне све оне недостатке који се до данас још увек ту и тамо провлаче. На њима ће се посетиоци курса упознати са својим редовним послом, како би још више са своје стране могли да допринесу бољој исхрани радника и намештеника.

*Марко САВАНОВИЋ*
Сремска 6

## Кратке комуналне вести

После расформирања Хидротехничког отсека Грађевинског одељења Извршног одбора, Градском предузећу Водовод уступљени су објекти: црпна станица и подвожњак у Дубровачкој улици, црпна станица и подвожњак у Тадеуша, Кошћушко, дренажни бунари и црпни бунар на Сењаку, готов грађевински део црпне станице на Сави и црпна станица на Дунаву (када буде завршен грађевински део). Ма да се досада за ове објекте старао Хидротехнички отсек, они су, уствари, били саставни део постојећег градског канализационог система, а овом одлуком Извршног одбора укључују се под управу Градског предузећа Водовод.

•

Градско предузеће Водовод закључиће уговоре са керамичком индустријом у Скопљу за испоруку керамичких цеви и њихових делова у висини од два милиона динара и са чехословачком индустријом у Прагу преко Техничког прометног а. д. у Београду за испоруку керамичких цеви већег пречника, њихових пасионских делова, керамичких коруба и керамичких клинкер-шигала, у вредности до пет милиона динара. Сав овај керамички материјал служиће за радове проширења Водовода који су предвиђени према инвестиционом плану за 1947 годину.

## Чувајмо нашу заједничку имовину

Градски одбор Народног фронта добио је акт од Министарства шумарства Н. Р. Србије, из Управе шумског појаса, којим се моли Градски одбор да скрене пажњу рејонским одборима Фронта, а они да, путем конференција, упозоре грађане који излазе на излете у Кошутњак и Топчидер, да не ложе ватру, и да не уништавају младо растиње, које се подиже у оквиру стварања зеленог појаса око Београда.

Дужност је београдских грађана да се одазову овој молби и да, чувајући растиње, обезбеде себи и другима више свежине за време летњих прегрејаних дана, више бољег ваздуха у граду, а касније, и мање кошаве, која данас незадржана брише кроз градске улице.

Београдска околина била је некада шумовитија и Београд је имао мање ветра, а више свежине и чистог ваздуха. Зато, ако неко од грађана већ није у стању да допринесе побољшању животних услова засађивањем младица, нека се бар постара да не штети нашу заједничку имовину.

*МЕРЕ ЗА БОЉЕ СНАБДЕВАЊЕ БЕОГРАДА*

## *Ускоро ће отпочети организован и појачан откуп и довоз јаја*

Сваке године, већ у рано пролеће, свежим јајима се знатно надопуњује исхрана која је у ово доба отежана и једнолична. Иако је топло време већ поодмакло, цене јајима на београдском тржишту су још увек високе. То долази због тога што су градска и задружна набављачка предузећа била слабо ангажована у ткупу и довозу јаја. Највећи део откупа и довоза обављао се преко приватног сектора, па су зато и продајне цене биле превисоке, шпекулантске.

Да би се стало на пут оваквом пословању и да би продајна цена била приступачнија широким слојевима народа, извршена је ових дана подела територије Војводине и Србије на рејоне у којима ће само за то овлашћена предузећа вршити откуп. За откуп су овлашћене све рејонске набављачко-потрошачке задруге, Гранап и Живинопромет. Откупна цена у Војводини је 2.50, а у Србији 3 динара по комаду.

С обзиром на добре откупне цене, вероватно да ће београдско тржиште ускоро бити задовољено и да ће цене јајима бити знатно ниже од данашњих. Само, откупна кредузећа не треба да губе много времена око организације откупа, него да што пре увезу потребне количине.

## Савремене гарсоњере

*...У Београду је ухапшена Јелена Угрин, која је шпекулисала са станом...*

ЈЕЛЕНА УГРИН: — Гарсоњера на две столице са засебним улазом у сламарицу 200 дин. а на 3 столице 300 динара!

# КУЛТУРНИ ЖИВОТ

## Испити на аналфабетским течајевима показују добре резултате

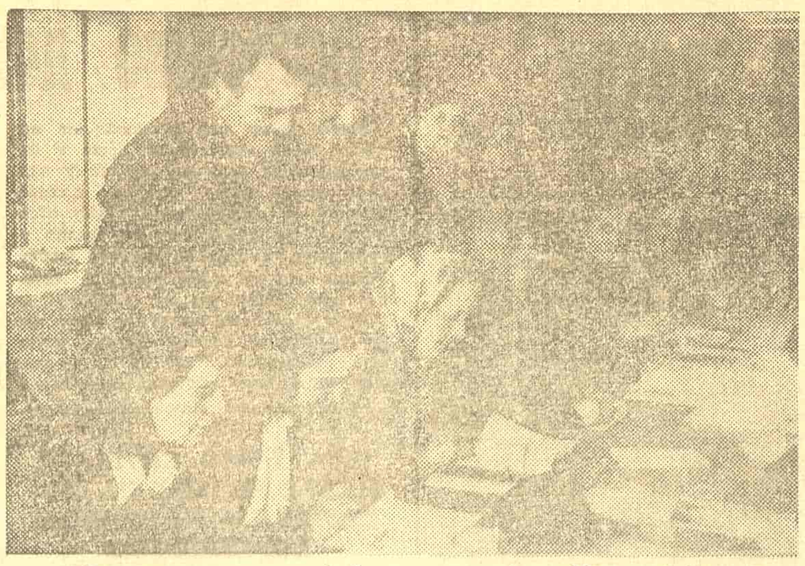

Са испита на аналфабетском течају у Првом рејону

На аналфабетским течајевима, последњих месеци, развио се силан полет у учењу код свих полазника, што је примећено и по повећаном броју полазника и по успесима на испитима, који су почели да се одржавају у јануару ове године. У месецу фебруару у Београду је било обухваћено на течајевима 2.913 полазника, док је испита одржано у јануару шест, у фебруару 20, а у марту 58. Екипе и комисије за сузбијање неписмености, које су показале нарочито задњих месеци велику агилност у вођењу агитације и у окупљању неписмених, подигле су се у истинске руководиоце аналфабетских течајева. Рад на аналфабетским течајевима стално је живљи, а то показује и интересовање полазника и њихов успех у учењу.

Испити на завршетку аналфабетских течајева претстављају мерило успеха и полазника и предавача, а истовремено показују да рад и успех аналфабетских течајева зависи и од могућности за њихов несметани рад. Програм на свим течајевима је подједнак, али нередовним похађањем наставе на многим течајевима програм није завршен и успех није добар. Кроз испите се види да се у оним рејонима где су комисије и уличне екипе спровеле бољу мрежу обавештавања, успешнију агитацију о потреби учења код полазника и настава на течајевима одвијала како треба, јер су полазници редовно похађали часове. Има, несумњиво, и таквих случајева, који показују да је успех слаб због непредузимљивости предавача и због њиховог несхватања да се посао који обављају не може свршавати чиновнички, већ треба у њега уносити полет и истински рад правих народних учитеља.

Али, углавном, успех на испитима је добар, а понегде и врло добар, као што је случај у школи број 39 у Земуну и школи број 1 у Првоме рејону.

У Београду је већ одржано 84 испита, а како се број свршених полазника повећава, намеће се стварање просветних течајева на којима би се прихватили полазници са свршених течајева. Број просветних течајева мора се повећати и притом водити рачуна да се свршени полазници са аналфабетских течајева не изгубе, већ да се о њима води нужна евиденцијама. Домови културе који су углавном основани по свима рејонима и рејонске комисије за сузбијање неписмености треба у свом даљем раду да обухвате све свршене полазнике на просветним течајевима и организовати их што пре онде, где има услова за њихово оснивање.

И поред великих успеха који су постигнути на аналфабетским течајевима у Београду, има местимичних пропуста код извесних рејонских комисија за сузбијање неписмености, који произилазе умногоме услед неправилне евиденције или недовољне контроле, тако да се не зна тачан број, нити се прате промене у броју редовних полазника на часовима. То произилази отуда што број полазника на течајевима није подједнак, јер увек има један одређен проценат полазника који или потпуно отпадне са течајева или само повремено посећује часове. Међутим, у извештајима преко којих рејонске комисије извештавају градску комисију о броју течајева и о броју полазника врло често нису унети тачни подаци, као што је случај у Другом рејону где постоје течајеви који су већ при завршетку рада, а о којима још увек нема евиденције. Док је пре неколико месеци било много примера нетачности евиденције и много примера неуспеха на течајевима, данас само местимични пропусти у овоме или ономе рејону најављују да евиденција још увек није у потпуности онаква каква треба да буде и да је потребно побољшати је, јер она умногоме условљује већи успех у борби противу неписмености.

## Припремна наступања пред Омладински фестивал

На омладинском рејонском фестивалу који ће се одржати 21 до 30 марта иступиће 44 такмичарске јединице из средњих и занатлиских школа са насеља и рејона да би се кроз такмичење одвојиле најбоље групе града Београда за априлски земаљски фестивал. Пре рејонског фестивала у Београду су организована припремна иступања на којима такмичарске јединице организују приредбе по својим школама, насељима и рејонима са програмима припремљеним за фестивал, кроз које ће се видети колико су такмичарске јединице успеле у својим напорима.

Припремна иступања увелико се већ одржавају у Београду. Међутим, програм многих такмичарских јединица, као што је случај код јединица Седме женске гимназије, Друге женске гимназије, Треће мушке, припремљен је на брзу руку ради самог иступања и показује да се културни живот у тим школама није развијао правилно, већ да су сада, уочи припремног иступања, створили такмичарске јединице неуигране, непотпуне са исто тако једностраним и непотпуним репертоаром. Шта се из тога може видети него то да су извесне школе припремале своје програме скоро само ради обавеза и ради самог иступања не водећи рачуна о квалитетима својих програма, својих извођачких снага и не одабирајући извођаче (као што је то урадила Седма женска гимназија, чији је програм био једностран а извођење слабо). То се приметило нарочито у једночинкама, рецитацијама, врло често и у хорском певању и народним играма, у којима није било критичности и одабирања.

Али и поред таквих пропуста има примера код такмичарских јединица који показују да су оне ишле правцем солидног припремања, подизања квалитета у извођењу и одабирања програма, једном речју такве такмичарске јединице су схватиле значај фестивала и припремали своје тачке не ради самог иступања већ ради правилног подизања себе кроз фестивал и такмичење.

Такмичење, које ће се развијати између такмичарских јединица на рејонском фестивалу, а одатле даље, — између најбољих такмичарских група на земаљском фестивалу, имаће значајан карактер у развоју културног живота омладине. Кроз фестивал не само што ће проћи све омладинске групе из школа и рејона, него ће се видети како се до сада развио културни рад код њих, колико се плански остварује, шта недостаје у раду и каквим се новим средствима може још више развити културно-уметнички живот код омладинских организација. Омладински фестивал има тај задатак и кроз њега ће се у многоме и успети.

Пропусти које су учиниле поједине такмичарске групе приликом програмског иступања могу се донекле исправити правилним саветовањем да се не би поновиле на фестивалу и да се уопште у будуће не би више тако што десило. Културно-просветно руководство градске омладине мора повести више рачуна о раду културно-уметничких секција код омладине, а треба и будније да прати њихов развој у том правцу, да саветује и помаже у одабирању програма, да се не би дешавала лутања и у избору и у припремању програма као што је било случајева на припремном иступању где су многе тачке извођене без икаквих квалитета. Сам фестивал показаће које су добре особине у развоју културног живота код омладинских организација и како ће се културно-уметнички рад још више повећати и подићи на виши ниво.

**Иља Иљф и Евгениј Петров** ЗЛАТНО ТЕЛЕ, издање Културе, ћирилицом, страна 389, 80, цена 50.— дин.

**В. И. Лењин** ИМПЕРИЈАЛИЗАМ И РАСЦЕП СОЦИЈАЛИЗМА, издање Културе, ћирилицом, страна 21, цена 3.— дин.

**С. Н. Дурилин** ЉЕРМОНТОВ, издање Културе, ћирилицом, страна 162, цена 12.— дин.

**А. Сидоров** ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ, издање Културе, ћирилицом, страна 36, цена 9.— дин.

**К. Севриков** ОСНОВНА ПРАВА ГРАЂАНА СССР, издање Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР, ћирилицом, страна 50, цена 12.— дин.

**Н. Араловец** СОВЈЕТСКА ЖЕНА, издање Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР, латиницом, страна 47, цена 12.— дин.

ИЗ СОВЈЕТСКЕ НАУКЕ, издање »Свјетлост« — Сарајево, страна 31, цена 8.— дин.

СРПСКИ АРХИВ, фебруар, свеска бр. 2. Издање српског лекарског друштва.

**Светозар Матић** ЧИТАНКА, за I и II разред гимназије, издање »Просвете«, страна 447, цена 34.— дин.

Фолклорна група Четврте женске гимназије на фестивалу Првог рејона

## Пред 800-годишњицу МОСКВЕ

Престоница Савеза шеснаест совјетских република Москва прославиће ускоро 800-годишњицу свога постојања. Већ одавно врше се најобимније припреме за ту велику и значајну прославу која ће радосно и снажно одјекнути широм целог Совјетског Савеза.

Пре осам векова, 1147 године, руски кнез Јуриј Владимировић Долгоруки писао је своме пријатељу и савезнику кнезу Северском: „Дођи к мени у Москов". Древни летопис сачувао је те речи оснивача Москве и оне се сматрају првим историским сведочењем о оснивању славног руског града.

У доба Долгоруког Москва је била кнежевско село опкољено боровом шумом. Тек после два века Москва почиње да се шири и изграђује као главни град велике Московске кнежевине која је тада била створена. Повољан политичко-географски и економски положај Москве знатно је допринео њеном развоју.

Почетком седамнаестог великог Москва преживљује врло тешке дане. Пољско-литвански освајачи заузимају Москву. Али народ градова и села, родољубив и храбар, ступа у борбу против отимача. Најбољи Руси тога времена организују и предводе народну борбу, позивајући родољубе да се Московска држава очисти од непријатеља — пљачкаша. На челу тог великог народног покрета против иностране најезде били су славни родољуб Мињин и искусни војсковођа Пожарски. Непријатељ је убрзо побеђен и Москва је 1612 године прославила своје ослобођење. На Црвеном Тргу подигнут је споменик Мињину и Пожарском — споменик који постаје за руски народ симбол безграничног и самопрегорног родољубља.

Тврђава Кремљ била је и тада украс и понос Москве. У доба Дмитрија Донског масивна храстова ограда Кремља замењена је каменим зидом, а Иван Васиљевић III подигао је пре четири и по столећа славне камене зидине које и данас пркосе времену. Стара тврђава претставља величанствени споменик историје руског народа, ванредно значајно архитектонско дело познато целом свету.

Године 1713 цар Петар I преместио је двор и главне државне установе у град Санкт-Петербург — данашњи Лењинград — који је подигао на реци Неви. Петар је тежио да се потпуно учврсти код излаза Русије на Балтичко Море. Али народна љубав према срцу земље, према колевци руске државе Москви није се тиме мењала колико смањила. И када су Наполеонове хорде, 1812 године, продрле у Русију, а затим ушле у Москву, на стотине хиљада Руса патило се оружја као у доба Мињина и Пожарског. Руски народ платио је Наполеоновим отимачима по заслузи.

Тешко настрадала у пожару 1812 године, Москва се после рата поново изграђивала. Расла је, претварајући се у велики трговачки град. Што је најважније, напоредо с тим Москва је постала почетком деветнаестог столећа центар напредне руске мисли и књижевности. У Москви је стварао славни Грибоједов, аутор генијалне комедије „Несрећа због памети", у којој је оштро жигосано тадашње московско племићко друштво. Велики претставници руске револуционарне мисли Бјелински и Херцег такође су развијали своју делатност у Москви.

То су били претставници нове Москве, одлучно и снажно противстављене старој Москви поседника — робовласника. Кроз слободољубиве и борбене људе нове Москве проговорио је тај град првог руског универзитета, напредних часописа, изграђивања и пораста слободне мисли смело управљене рушењу царског апсолутизма и изобличавању његових слугу. Цела та славна плејада великих бораца за народну срећу и напредак била је потпуно начисто с кобном и мрачном улогом руског царизма који је својим страховитим притиском кочио развој Русије.

Постепеним повећањем броја припадника фабричког пролетаријата у Москви, она је у све већој мери постајала значајан центар напредног радничког покрета. У Москви су се одиграли највећи догађаји прве руске револуције против царизма, 1905 године. „Живети у слободи или умрети у борби", — говорили су тада московски радници. Штрајк, у коме су учествовале десетине хиљада радника, убрзо се претворио у оружани устанак којим су руководили бољшевици. Слуге царизма убили су тада у Москви 670 и ранили 2000 људи, али после дванаест година победоносна Октобарска социјалистичка револуција остварује тежње московског пролетаријата и целе земље. На власт долазе радници и сељаци, који образују своју совјетску владу на челу с великим Лењином.

Над московским Кремљем уздиже се црвена застава социјализма који је победио.

*

Дванаестог септембра 1918 године Лењин и Стаљин са члановима Совјета народних комесара допутовали су у Москву, нову престоницу социјалистичке државе. После 206 година Москва је поново постала престоница. И то престоница Совјетске Русије.

*

Двадесет седмог јануара 1924 године сахрањен је на Црвеном Тргу, крај Кремљевског зида, Владимир Илић Лењин. Од тог дана Лењинов маузолеј, сграђен од гранита и мрамора, посетило је преко двадесет милиона људи, безгранично оданих и верних делу оснивача Совјетске државе.

У урнама узиданим у Кремљевски зид чува се пепео славних Лењинових и Стаљинових сабораца — Свердлова, Фрунзеа, Ђержинског, Кирова, Кујбишева, Орџоникидзеа и великог пролетерског књижевника Максима Горког. Прошле године ту је сахрањен један од оснивача и руководилаца Совјетске државе Михаил Ивановић Калињин.

Ту, на Црвеном Тргу, Стаљин је примио оног величанственог новембарског дана 1941 године — дана урезаног у сећање целом слободољубивом човечанству — параду Црвене армије. Фашисти су тада били пред совјетском престоницом.

„Нека вас озари победоносна застава великог Лењина", — то су биле Стаљинове речи упућене херојима који су после тога извојевали светско - историску победу у бици код Москве.

Ту, на Црвеном Тргу, Москва је прославила 1945 године победу над фашистичком Немачком и империјалистичким Јапаном. Ту су падале, једна за другом, код подножја Лењиновог маузолеја непријатељске заставе — заставе мрака, зла и насиља.

Ту, на Црвеном Тргу, совјетски народ после рата понова манифестује у знаку обнове и изградње, у знаку својих трудбеничких успеха и стваралачког рада. Од доласка совјетске власти до данас тај рад је претворио Москву у напредан, модеран, саобраћајно ванредно развијен, културно, научно и просветно неисцрпно богат град. Данас Москва брзо, полетно и успешно отстрањује последице рата, одушевљено радећи на својој обнови и даљем развоју. Остварење петогодишњег плана Москве учиниће совјетску престоницу још лепшом, још боље обезбеђеном свим достигнућима културе, комуналне и саобраћајне службе.

Хиљадама нити Москва је везана за огромну Совјетску државу. Нема града који би совјетски народ волео више него Москву. Она је рођена мати не само за руски народ, већ и за све совјетске народе, за оне који су у некадашњој царској Русији били прогоњени и угњетени. Цео Совјетски Савез са двеста милиона становника поноси се својом дивном и славном престоницом Моском.

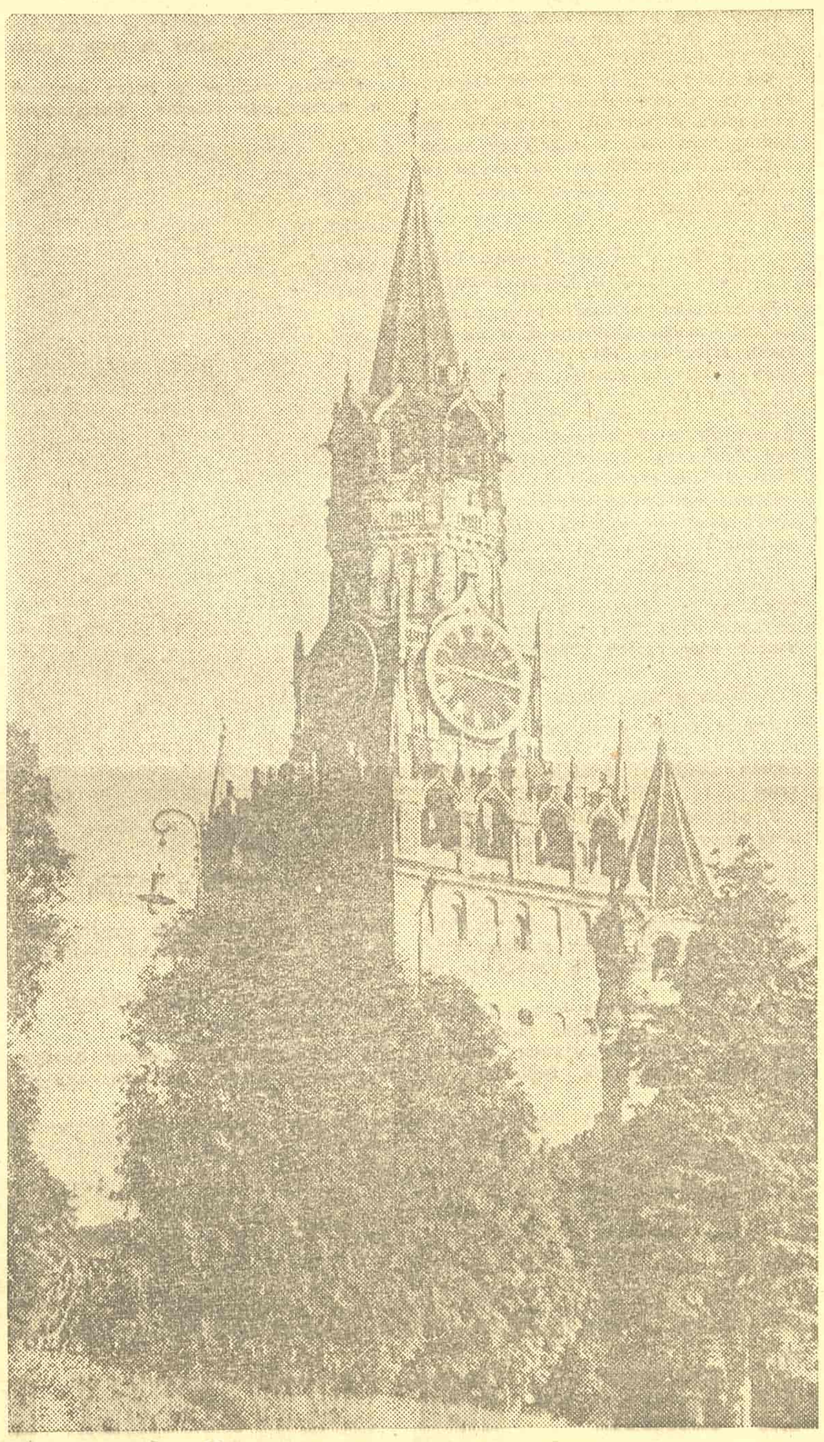

Кремљевска кула са часовником

Љермонтовљев трг у Москви

# Две године успешног рада Ф. д. „Црвена звезда“

**Редовно се одржавају тренинзи за Пролећни крос и врше се припреме за прославу „Дана фискултурника“**

Мушка екипа кошарке „Црвенезвезде“ првак државе за 1946 г.

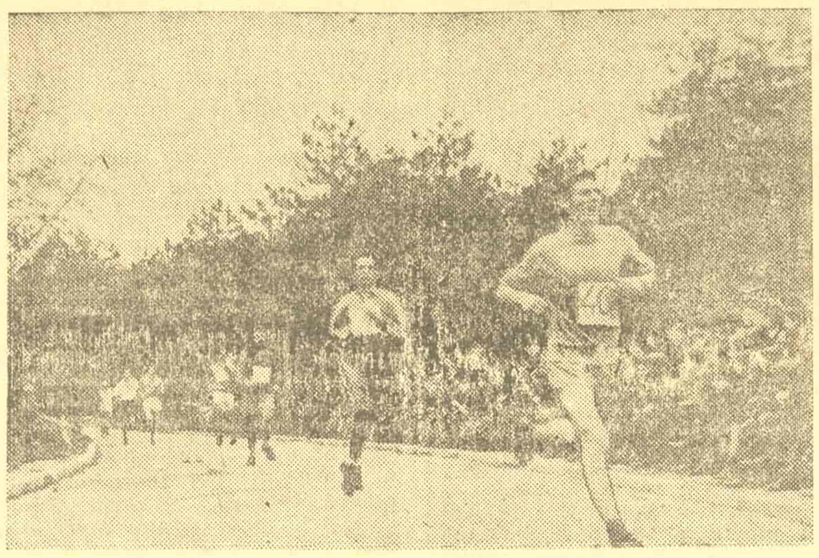

Јесењи крос „Црвене звезде“ 1946 год. на Калемегдану

На годишњој скупштини Фискултурног савеза Србије додељена је »Црвеној звезди« за највеће успехе у такмичењу прелазна заставица, а први конгрес Фискултурног савеза Југославије похвалио је ово друштво за успешан рад у 1946 години.

Од првог дана свога оснивања »Црвена звезда« делује преко омладинских организација по рејонима Београда и практично спроводи принципе новог фискултурног покрета и постаје његов носилац у Београду. Основани су разни одбори, али је управни одбор био организован као у предратним клубовима. Рад на терену нагонио је на измену и форму. О томе се много дискутовало. Седнице управе трајале су по 7—8 часова. И дошло је до измене.

Формирани су управни одбори и стручне комисије по директивама Фискултурног савеза Југославије. Тако данас, поред секретаријата, постоји организационо кадровско одељење, наставно-спортска комисија, агитпроп и финансиско одељење. Постоје и одбори свих тринаест секција, од којих ни једна није на папиру већ свака има своју екипу и такмичи се. Исто тако и свих дванаест огранака, факултети и школе, имају своје одборе.

### Главни задаци друштва

У »Црвеној звезди« сви одбори секције и огранци раде на основу унапред припремљеног општег плана, који се разрађује у детаље. На крају сваког месеца, захваљујући доброј евиденцији, могу се констатовати сви успеси и неуспеси. Врши се строга контрола испуњавања плана и непрекидно указивање на недостатке.

Масовност, свестраност фискултурника и подизање квалитета спортова су главни задаци којима се друштво бави од свога оснивања. Све директиве у вези са масовним радом озбиљно су схваћене и испуњавају се. Као примери могу се навести јесењи крос, на коме је »Звезда« учествовала са огромном већином свога чланства, затим секција кошарке која је на зимском турниру дала 10 екипа, па масован смучарски дан, многи излети. Кроз смучарску станицу прошли су сви активни фискултурници друштва. Масовност се остварује преко огранака, квалитет спорта преко секција, а свестраност такмичењем за значку фискултурника. Секције прате рад свих огранака и одабирају најбоље омладинце.

### Подизање стручних кадрова

У »Звезди« се најбољим фискултурницима указују разне почасти. Тако су за носиоце Титове штафете бирани најбољи спортисти, као **Митић, Језеркић, Бијелић, Станковић, Поповић и други.**

Подизање стручних кадрова је задатак на који се у друштву обраћа велика пажња. Ових дана завршен је курс за руководиоце, а почео је курс за футбалске судије. Исто тако у току су и курсеви других секција, предвојничке обуке, за значку фискултурника. У предвојничкој обуци већ су постигнути значајни успеси и стрељачка секција броји преко 2.000 чланова. На Шари је оспособљено и 36 инструктора смучања.

Агитација и пропаганда је у »Звезди« на висин. Поред агитовања за извођење чланова на такмичење и пропаганде истих, у друштву се нарочито ради на васпитавању фискултурника у њиховом идеолошком уздизању као и на обухватању свих студената у огранке друштва. Одржавају се усмене новине, предавања, конференције секција, колективно се посећују изложбе и издају се зидне новине. На састанцима се говори о закључцима Првог конгреса ФИСАЈ-а и популаришу се.

### Добри фискултурници треба да буду и добри ђаци

Руководство »Звезде« води рачуна да сви чланови друштва буду од користи заједници. Тако су многи чланови футбалске секције, које је стари спорт одгојио као људе без занимања, већ данас сви запослени. Станковић и Томашевић су слушаоци Института за фискултуру, а већина осталих студирају.

Према слабим ученицима примењују се разне мере. Члан хокеј секције Баћа Петровић није послат на првенство државе због слабих оцена. Кошаркаши су сменили свог референта за пропаганду, а шахисти искључили из одбора тројицу чланова такође због слабог успеха у школи.

### Има и пропуста

Сваког првог у месецу објављују се графикони рада по секцијама. Овај систем побуђује секције на такмичење.

У такмичењу за значку фискултурника нису искоришћене све могућности. Ту није било еластичности. Такмичење није популарисано извођењем најбољих фискултурника и није вођена евиденција. Помало борократски тамо је постајао човек задужен такмичењем за значку. И успех је до сада изостао.

Подизање подмлатка је у појединим секцијама »Звезде« слаба тачка. Футбалери су тек пре кратког времена формирали подмладак. Вероватно да се неће више догодити случај као што је форсирање Мркушића на левом крилу. О подизању подмлатка мора управа »Звезде« да поведе више рачуна.

»Црвена звезда« је узела патронат и материјално помаже фискултурне

Томашевић и Митић

активе Средњо-техничке школе, Прве мушке и Четврте женске гимназије.

### Успеси у првомајском такмичењу

У првомајском такмичењу фискултурника »Звезда« је постигла низ успеха. Број регистрованих чланова повећан је на 1.200, а такмичара за значку фискултурника има око 2.000. Оспособљено је 800 смучара, 60 гимнастичара, 400 такмичара научило вежбе, број стрелаца повећан на 2.000, а број стрељачких инструктора на 40. Основан је већи број јуниорских екипа, уређено је финансиско пословање, установљено књиговодство, евиденција и статистика.

Чланови »Црвене звезде« дали су велики број добровољних радних дана на подизању стадиона кошарке на Калемегдану. Исто тако већи број чланова учествовао је на изградњи пруге Брчко—Бановићи и изградњи Посавског канала. Сада се спроводи широка агитација за одлазак на омладинску пругу Шамац—Сарајево.

### Припреме за пролећни крос и Дан фискултурника

»Црвена звезда« постигла је велике успехе у спортском погледу. Многи њени чланови и екипе успешно су репрезентовали нашу земљу у иностранству. Пливачица Миша Станојева је првак Југославије и шампион Балкана, а Северин Бјелић првак Југославије. Женска и мушка екипа кошарке освојиле су исто тако првенство Југославије. Футбалери су успешно играли у Бугарској, Румунији и Албанији и дали већи број државних репрезентативаца. Шахисти »Звезде« су прваци Југославије.

Пролећни крос схватили су руководиоци »Звезде« као ствар секретаријата друштва, а не секције и настоје да сви чланови редовно тренирају и изађу на крос.

Исто тако врше се велике припреме за прославу »Дана фискултурника« на коме ће »Звезда« учествовати са осам фигура, 600 вежбача и преко 2.000 чланова у поворци.

**Б. САРИЋ**

# 23 марта — крос фискултурних огранака Београда

Највише фискултурних организација има Београд. Не због тога, што је по броју становништва највећи. Ни због тога, што су у њему савезне организације.

Београд има највише фискултурних организација само зато, што су радни народ и омладина правилно схватили нову линију и нове задатке фискултурног покрета.

Једанаест фискултурних друштава, која су обухватила преко 15.000 фискултурника, носи фискултурни живот у Београду.

Међутим, није само то што чини јачину фискултурног живота у Београду. То, што му чини садржину рада.

Београд има око 60 врло јаких актива. По средњим школама, предузећима и насељима. Фискултурни живот се и тамо у пуном темпу развија.

Недавно, Главни одбор Фискултурног савеза Србије наградио је један београдски актив. Актив „Торпедо“ служи за пример. Радни колектив тракторске станице носи заставицу.

*

По бројној јачини, фискултурни огранци су овако распоређени по фискултурним друштвима.

Фискултурно друштво „Славија“ има 20 огранака! „Металац“ 12, „Сигнал“ 6, „Словен“ 12, „Графичар“ 5, »Раднички« 5, „Београд“ 3, »Поштар“ 4, Фискултурно друштво „Јединство“ у Земуну има 8 огранака, а »Црвена звезда“ на свима факултетима.

Цифра — врло висока!

Но, на томе се не завршава. И остала фискултурна друштва оснивају своје огранке. „Милиција“ ће имати неколико, „Бродарци“ имају већ један, „Градитељ“ — „гради“ неколико. И тако даље.

До 1 маја у Београду ће радити 100 огранака!

*

Протекли период био је за огранке фаза формирања. Постављања „на ноге“. Они сада улазе у „живот“ кроз такмичење.

Ето„ 23 март — је дан огранка у Београду. Они треба да „положе испит“.

23 март — ће их увести у живот, кроз прву фазу »Пролећњег кроса“. Београдски фискултурни огранци имају крос!

Најбољи београдски огранци извешће на Калемегдану своје екипе у такмичењу. То ће бити лакоатлетски крос.

Екипе од 5 чланова такмичарни подмлатка трчаће на 600 метара, а екипе такмичара подмлатка, састављене од по 10 фискултурника, стартоваће на 1000 метара.

Екипа од 5 фискултурница изнад 18 година, учествоваће у кросу на 1000 метара, док ће екипа од 10 фискултурника старијих од 18 година, трчати на стази од 3.000 метара.

Дакле, 23 март је — смотра снага ових фискултурних формација у Београду.

*

Крос такмичење београдских огранака неће бити само формално извођење екипа огранака на такмичење. Овај њихов крос имаће обележје правог такмичења. Због тога је одређена и награда за најбољи огранак. Оцена се врши на основи екипног пласмана.

Градски одбор Фискултурног савеза Србије, доделиће најбољем огранку заставицу и титулу — најбољег огранка у кросу за 1947 годину!

Огранци у Београду имају част да се прикажу 23 марта!

Изишао је из штампе 85 број недељног илустрованог листа

Дуга

на финој штампи и у новој техничкој опреми. Од идућег броја „Дуга“ доноси као прилог у наставцима НОВ РОМАН од познатог совјетског писца

ЛЕОНИДА ЛЕОНОВА

# Погрешно давање шахова

Много пута, кад је напад на врхунцу, неки тихи потез брже и сигурније води коначној одлуци у партији него стално давање шахова. Важније је противничком краљу отсећи поље за узмак него га стално угрожавати, а ипак не постићи ништа. Каткад давање шаха може да користи противнику, јер му омогућује да склони краља на сигурније поље или да са темпом развије фигуру којом ће се заклонити. Значи да сваки дани шах мора бити саставни део плана, а не бесциљан. Не каже се узалуд: »Пацер чим види шах, он га и даје« Давање шахова је нарочито за слабе играче примамљиво с обзиром да му даје утисак надмоћи и релативне сигурности.

У следећој позицији, узетој из турнирске праксе, видимо да је бели са тихим потезом могао одмах да одлучи игру. Међутим могућност шахирања га је завела да је сигурну победу испустио из шака.

Бели на потезу могао је простим и тихим наставком 1) Та5—g5! да противника одмах стави пред неодбрањиви мат.

Међутим бели је продужио на овај начин: 1) Та5—h5+, Kh3—g2; 2) Th5—h2+, Kg2—f1; 3) Th2:b2. Црни је пат. То је, дакле, исто што и реми. Да није узео топа, бели би се ипак морао задовољити ремијем, пошто би било опасно пустити црног краља да се приближи пешацима.

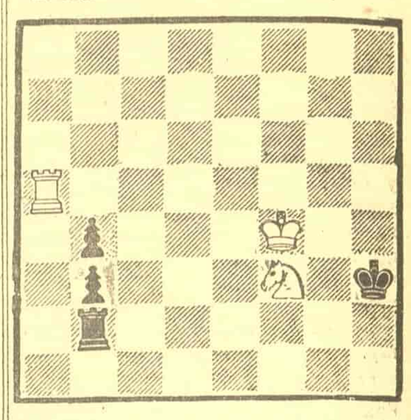

Како се из овог примера види, сваки потез у партији треба да буде саставни део неког плана, па према томе и давање шахова.

★

### Из живота шаховских мајстора

Најлепшом партијом сматра се она, која је одиграна 1851 године између Андерсена и Кизерицког. Андерсен је жртвовао краљицу, два топа, ловца и два пешака, и матирао противника. У литератури се та партија назива »бесмртном партијом«.

Бивши светски првак др Ласкер био је први од великих мајстора који је посетио Совјетски Савез, где дотле све од 1914 није био ниједан страни мајстор. Ту турнеју по Совјетском Савезу предузео је Ласкер у фебруару 1924 године. На симултаним утакмицама у Москви и Лењинграду од укупних 114 партија Ласкер је 80 добио, 28 ремизирао, а изгубио свега шест. То је ванредан успех кад се узме у обзир да су после њега на симултаним продукцијама у Совјетском Савезу инострани велики мајстори катастрофално губили утакмице. Приликом те турнеје Ласкер је у Москви одржао предавање »Дух шаховске игре«, које је једно од најбољих у светској шаховској литератури.

### ШТА ЋЕМО СЛУШАТИ ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ НА КОЛАРЧЕВОМ НАРОДНОМ УНИВЕРЗИТЕТУ

У току идуће недеље, од 23 до 30 марта, на Коларчевом народном универзитету одржаће се следећа предавања:

У понедељак, 24 марта у 18.15 часова, у амфитеатру говориће **др Василије Симић,** директор Геолошког научно-истраживачког института **о геологији као науци** која треба да служи народној привреди. У предавању нарочито ће се указати на то да је геологија престала бити »наука ради науке« и да се она последњих година укључује у привредни план наше земље. Из музеја и са катедара она је прешла у производњу. У СССР основано је 1946 године Министарство за геологију, а то је резултат крупних друштвено-политичких промена, где се увидело да је геологија основна наука преко које се могу испитати минерална богатства земље да би се могла искористити у даљој производњи.

У уторак, 25 марта у 18.15, **др Милутин Нешковић,** професор универзитета, говориће **о шећерној болести,** о узроцима те велике и опасне болести, о првим знацима код оболелог човека и о лечењу код одраслих и код деце са практичним упутствима.

У среду, 26 марта, **др Стефан Ђелинео,** професор универзитета, одржаће предавање **о саставу крви,** њеној улози у човечјем здрављу и болесном организму. Уз предавање приказаће се најновији совјетски научни тонфилм: »Крв«.

У четвртак, 27 марта у 18.15, у великој дворани говориће **Радован Зоговић,** књижевник, **о утисцима са пута југословенских књижевника по Совјетском Савезу.**

У петак, 28 марта у 18.15 часова, у амфитеатру одржаће предавање **др Милан Лековић,** професор универзитета **о нафти,** њеном постанку, о историји нафте, о петролејским изворима, о њеном значају за привреду земље и изгледима за нафту у нашој земљи. Предавање ће бити пропраћено приказивањем пројекција.

Субота, 29 марта у 18.15 часова, у амфитеатру **др Војислав Радовановић,** професор универзитета говориће о арапским земљама, о природи, народу и култури, економском фактору и политичким проблемима арапских земаља. Предавање ће бити илустровано пројекцијама.

## УКРШТЕНИ РЕЧИ

**Хоризонтално:**

1) Инјекција, боде; 2) совјетски књижевник, мера за злато, грчки број, варошица у Србији; 3) наша највиша градска власт, врста лирске песме, леп призор, страно мушко име; 4) морска животиња, превире, обмањује, свештенство; 5) скраћеница за наше велико трговачко предузеће, једна европска престоница, страно женско име у падежу, град у коме се родио Робеспјер; 6) истакнута тачка на војној карти, дувачки инструмент, једна дечја игра; 7) коло, улица, предавање; 8) прекаљује, Јеврејин, мајка (народни израз); 9) ручак у ресторану, мушко дете, поново, поема која је скоро награђена наградом за књижевност; 10) једно алкохолно пиће мешано са воћем, спортска алатка, глас (турски), чувени француски реалиста; 11) врста гласа, врста ловца, најновији проналазак таласног апарата, водена животиња; 12) упитна заменица, човек злураде ћуди, земљорадник, натриум; 13) цар (народни израз), хрватски песник.

**Вертикално:**

1) Острво на Јадрану, чувена списатељица добитник Нобелове награде; 2) град у Далмацији, обала; 3) предлог, рђав, припадник једног европског племена, сугласник; 4) самогласник и сугласник, овамо, страно женско име, слово латинице; 5) Немањина престоница, коралска острва, дивља животиња; 6) чин (народни израз), површинска мера у множини, пешчани брег; 7) гест, предлог, совјетска азиска област; 8) простирка, град у Словенији; 9) Маршал Совјетског Савеза; 10) руски филмски режисер; 11) наш високи политички руководилац; 12) привржена, река у Италији; 13) издише, петнаесто слово азбуке, град у Француској; 14) светла, зачин, отплата; 15) турски поседник, совјетска покрајина, један (руски); 16) прилог, облик глагола крити, вртлог, грчко слово; 17) самогласник, грчка демократска организација, симбол љубави, двадесето слово азбуке; 18) судбина, рибар; 19) наш чувени рудник, прилог.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

**Хоризонтално:**

1) Сар, порок, сат; 2) озон, Кокеа, дуб, Вита; 3) сода, при, ада, алас; 4) Вебер, авиза, терор; 5) Нопок, ино, Керес; 6) јок, о, ова, Ниш; 7) с, пса, ето, н; 8) Тарле, иду; 9) п, патрола, к; 10) кат, м, Ива, саг; 11) позор, ове, галоп; 12) камин, стара, долар; 13) нула, карниша, Омер; 14) Епир, буа, тор, буре; 15) пар, ловив, Куч.

**Вертикално:**

1) Сос, Неп; 2) Азов, Купа; 3) Роден, палир; 4) набој, Комар; 5) епос, пази; 6) рок, т, тон; 7) КП, к, ПАП, р, кб; 8) пора, Осарм, Саул; 9) оживи, алт, отрао; 10) ре, ино, Ериван, м; 11) одазове, оверити; 12) куда, Атила, ашов; 13) Ба, к, ода, г, ар; 14) тен, у, САД; 15) ерин, кало; 16) Вареш, Голоб; 17) силос, памук; 18) атар, Перу; 19) тас, рен.

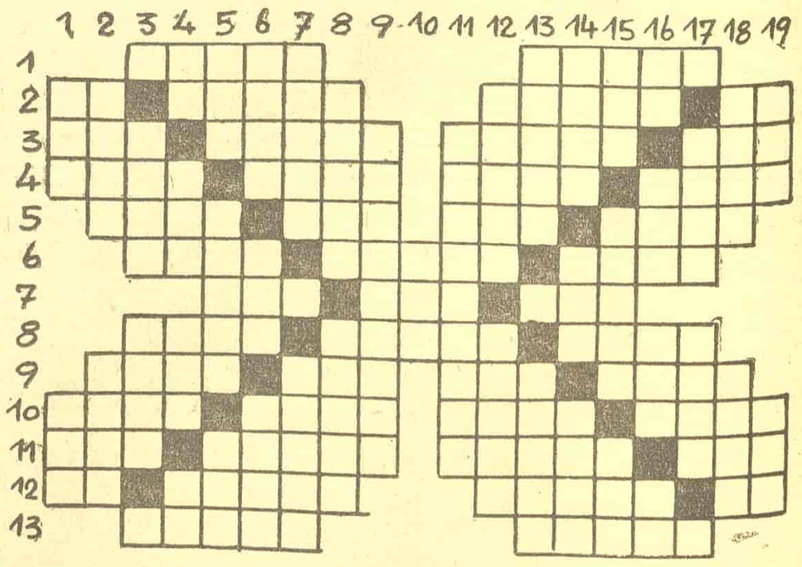

Уредништво и администрација Влајковићева 8, телефони: 23-003 и 20-443. Штампарско предузеће Народног фронта Србије. Одговорни уредник Душан Будимировић. Чек. рач. 10-313-212. Пошт. фах 53